

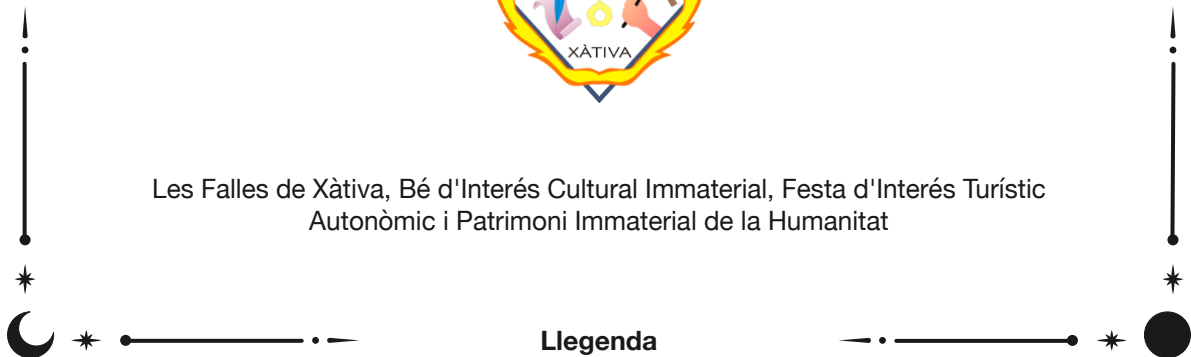
PREDICCIONS

JRJ

Les Falles de Xàtiva, Bé d'Interés Cultural Immaterial, Festa d'Interés Turístic
Autonòmic i Patrimoni Immaterial de la Humanitat

ÍNDEX

0 - Prólogo

Salutacions.....	
- Roger Cerdà.....	7
- Paco Sisternes.....	8
- Maria Beltrán.....	9
- Helena Tortosa / Maria Belda / Anna I. Calvo.....	10
- Dídac Gramaje.....	12
- Cartell Oficial Falles 2026.....	13

Falleres Majors.....	
- Valeria Molina.....	14
- Maria Iborra.....	16

I - El Boig

Entrevistes als representants.....	
- F.M.I / Valeria Molina.....	20
- P.I / Dídac Gramaje.....	24
- F.M / Maria Iborra.....	28
- Lorena Molina.....	32
- Ximo Cerdà.....	33

II - El Mag

Monument infantil.....	36
Monument gran.....	40
- Manuel José Blanco.....	44

III - La Sacerdotessa

- Juan Ramón Alcocer.....	48
- Josep Sanchis.....	50
- Carla Benavent.....	55
- Leyre Blanco.....	56
- Marta casanova.....	58

EL CAMÍ COMENÇA

*El foc és oracle i camí,
la flama endevina el demà sense pressa.
El Loco obri la senda amb un somriure,
la Sacerdotessa guarda el silenci antic,
l'Emperadriu fa florir els cors,
i el Mag reflecteix els nostres somnis.*

*Els Enamorats dubten entre dos camins,
el Carro cavalca cap al demà,
i la Força —tendra i ferma—
ens recorda qui som de veres.*

*Açò no és només una falla:
és un tarot de flama viva,
un mirall obert a qui vulga mirar-se dins.*

*Alcem la primera carta
i comença el viatge:
el camí és foc,
i el foc és futur.*

SALUTACIÓ DE L'ALCALDE DE XÀTIVA

Benvolgudes falleres i fallers de la Falla Joan Ramon Jiménez:

Com a alcalde de Xàtiva, és una satisfacció adreçar-me a vosaltres amb motiu de l'edició del vostre llibret, una obra que reflecteix l'essència d'allò que fa grans les falles: la dedicació, la creativitat i l'estima per la nostra cultura. La nostra ciutat respira tradició i espírit festiu durant tot l'any, però és especialment en aquestes dates quan es posa de manifest el treball incansable de les comissions.

La Falla Joan Ramon Jiménez ha sabut mantindre, al llarg del temps, un fort compromís amb les nostres arrels i amb la transmissió del patrimoni cultural que ens identifica com a poble.

Cada membre de la comissió aporta un granet de sorra perquè la festa continue viva i vibrant, i això és motiu d'orgull per a tota Xàtiva. Espere que aquest llibret siga un reflex de l'entusiasme i l'esforç que invertiu cada any, i que continue servint de punt de trobada per a compartir vivències, emocions i projectes futurs.

Desitge que les Falles de 2026 siguen plenes d'alegria, convivència i moments per al record. Gaudiu-les intensament!

* - Roger Cerdà i Boluda -

Salutacions

SALUTACIÓ DE LA REGIDORA DE CULTURA FESTIVA

Les Falles són molt més que una festa: són l'expressió viva de la identitat de la nostra ciutat, el reflex de l'enginy, la creativitat i la passió de tot un poble. Cada any, els nostres carrers s'omplien d'art efímer, de música, de pólvora i d'emocions compartides, recordant-nos que les Falles són cultura, tradició i sentiment col·lectiu. Gràcies a elles, Xàtiva —i cadascun dels nostres barris— batega amb força, atraient a totes aquelles persones que volen conèixer de prop esta manifestació única reconeguda arreu del món.

Res de tot açò seria possible sense el treball constant de les comissions falleres. Elles són el vertader cor de la festa: persones que, durant tot l'any, dediquen el seu temps, esforç i entusiasme per mantindre viva esta tradició. Des de l'organització d'actes culturals i solidaris fins a la plantà dels seus monuments, les comissions són exemple de compromís, convivència i amor per les nostres arrels. A totes elles, el meu més sincer reconeixement i agraïment per fer, any rere any, unes Falles més grans i més nostres.

La Falla Joan Ramón Jiménez és un exemple de treball, constància i amor per la nostra festa. Any rere any, la comissió demostra la seua dedicació, la seua capacitat d'unir generacions i de fer barri, mantenint viva la flama de les Falles amb il·lusió i esperit participatiu. La seua activitat al llarg de tot l'any, plena de cultura, solidaritat i germanor, reflecteix l'essència més autèntica del nostre món faller.

Vull reconèixer també la tasca de la Junta Gestora de la Falla Joan Ramón Jiménez,

pel seu esforç constant i la seua entrega en la coordinació i direcció de la comissió. La seua labor és fonamental perquè cada detall isca endavant, perquè cada acte tinga sentit i perquè la Falla continue creixent amb solidesa i entusiasme. Gràcies per la vostra implicació, per mantenir l'esperit de convivència i per ser un exemple de dedicació i estima per la festa.

Finalment, vull traslladar la meua més sincera enhorabona als representants d'enguany, Maria, Valeria i Dídac, per portar amb orgull el nom de la Falla Joan Ramón Jiménez i representar-la amb elegància, alegria i passió fallera. Desitge que visqueu un exercici ple d'emocions, moments inoblidables i l'afecte de tota la vostra comissió, que vos acompanyarà en cada pas d'aquest any tan especial.

* - María Beltrán Ferrero - *

SALUTACIÓ DE LA JUNTA GESTORA

Un any més, quan els dies comencen a allargar-se i l'aroma de la pólvora ja es respira en l'ambient, tenim l'immens honor i la satisfacció d'adreçar-vos estes paraules des de les pàgines del nostre benvolgut llibret. Ho fem amb la mateixa il·lusió intacta del primer dia, però amb la responsabilitat renovada de mantindre viu el llegat de la nostra festa. Perquè cada mes de març és, per a nosaltres, molt més que una simple data assenyalada en el calendari o uns dies de vacances; és un retrobament necessari amb les nostres arrels, un homenatge sincer a les nostres tradicions i una explosió de convivència i alegria compartida que converteixen les Falles en una festa única, inconfusible i reconeguda arreu del món.

El nostre somni, any rere any, és que el nostre barri no siga només un escenari, sinó el protagonista actiu d'esta gran família fallera. Aspirem a construir un barri obert, dinàmic, participatiu i, sobretot, molt viu. Per això, enguany, de nou i amb més força que mai, vos convidem a submergir-vos i a formar part de l'extensa programació d'activitats que la comissió ha preparat amb tanta estima, esforç i dedicació. Durant mesos, hem treballat incansablement, robant hores al rellotge, perquè tots i cadascun dels actes —des del més solemne fins al més festiu— siguen oportunitats d'or per a retrobar-nos, per a riure junts, per a disfrutar de la companyia i per a mantindre viva eixa essència fallera que ens identifica i ens uneix. Tant si ja formes part de la comissió com si eres un veí o veïna que passeja pels nostres carrers i es deixa portar per l'esperit festiu que ho inunda tot, volem que sentes que este és, sens dubte, també el teu espai i la teua casa.

Vos animem encaridament a participar en la nostra vida cultural, a gaudir dels actes tradicionals, a portar als més menuts als tallers infantils on aprenen a estimar la festa, a ballar en les revetles i a sumar-vos a totes aquelles iniciatives pensades perquè grans i menuts troben el seu lloc dins la festa. Les portes del nostre casal i de la nostra comissió sempre estan obertes de bat a bat a qui vulga sumar, compartir vivències i celebrar la vida amb nosaltres.

I, per descomptat, en este escrit no podem deixar de destacar amb orgull el que és, sens dubte, el nostre buc insígnia, un dels nostres actes més emblemàtics, estimats i singulars: la nostra Traca Quilomètrica. Estem parlant d'un esdeveniment únic i exclusiu de la nostra comissió que enguany assoleix una fita històrica arribant a la seua 29a edició. Més que un acte pirotècnic, és un espectacle que uneix tradició, emoció i un sentiment col·lectiu difícil d'explicar amb paraules si no s'ha viscut en primera persona. És el batec del nostre barri fet pólvora. Per això, vos convidem la vesprada del dia de Sant Josep, el 19 de març, amb tot el nostre entusiasme, a vindre a vore-la i a viure-la. Vos convidem a sentir la vibració a terra, l'olor inconfusible de la pólvora i la il·lusió desbordant que ompli els carrers quan la traca comença a recórrer el barri a tota velocitat. És un acte que ens fa especials, que ens dota d'identitat pròpia i que volem continuar compartint, any rere any, amb tots vosaltres.

Arribats a este punt, també volem dedicar unes sinceres paraules d'agraïment a totes les persones que, d'una manera visible o des de l'anonimat, fan possible que la nostra comissió continue creixent i bategant amb

força. Gràcies a les famílies, per la seua infinita paciència i suport incondicional en els moments de més faena; als comerços del barri, per la seua col·laboració constant i la seua proximitat; als fallers i falleres, per la seua empenta, el seu treball desinteressat i la seua passió; i a totes les institucions i entitats que confien plenament en el nostre projecte festiu i cultural. Sense vosaltres, res d'açò seria possible.

Desitgem de tot cor que estes Falles siguen un temps de màxima alegria, de respecte mutu, de sana convivència i de celebració.

Que la música de les bandes, el tro de la pólvora, la llum dels monuments i la tradició ens unisquen una vegada més en un mateix sentiment de germanor. I que el nostre barri continue sent un referent i un espai de festa, cultura i acollida per a tota la ciutat.

En nom de la Junta Gestora, rebeu una forta abraçada i els nostres millors desitjos per a unes magnífiques i inolvidables Falles 2026.

Visca les FALLES i visca la falla Joan Ramon Jiménez!!

- Helena Tortosa Garcia / Maria Belda Sanchis / Anna I. Calvo Pastor -

SALUTACIÓ DEL PRESIDENT INFANTIL

Estimats xiquets i xiquetes del nostre barri, veïns i veïnes, falleres i fallers, i de tota Xàtiva i Anahuir.

Soc Dídac i és per a mi un gran orgull poder adreçar-vos estes paraules com a president infantil de la falla Joan Ramon Jiménez. Viure les Falles des de dins és una experiència molt especial, plena d'alegria, il·lusió i moments que sempre recordarem. Per a nosaltres, els més menuts, les Falles són dies màgics que esperem amb moltes ganes durant tot l'any.

La falla Joan Ramon Jiménez és molt més que un monument: és un lloc on compartim rialles, jocs i aprenentatges, on fem amics i on ens sentim part d'una gran família. Al nostre barri, la festa fallera ens uneix i ens ensenya a conviure, a respectar la tradició i a gaudir tots junts.

Vull convidar a tots els xiquets i xiquetes de Xàtiva a que s'acosten a la nostra falla, que vinguen a veure el monument infantil, a participar en les activitats i a viure les Falles amb il·lusió. Les Falles també són dels infants, i els nostres somriures omplim els carrers de vida i color.

Vull agrair de tot cor a la comissió, als artistes fallers, als pares i mares, i a totes les persones que treballen perquè esta festa siga possible. Gràcies per ajudar-nos a estimar les Falles i a entendre el valor del treball en equip.

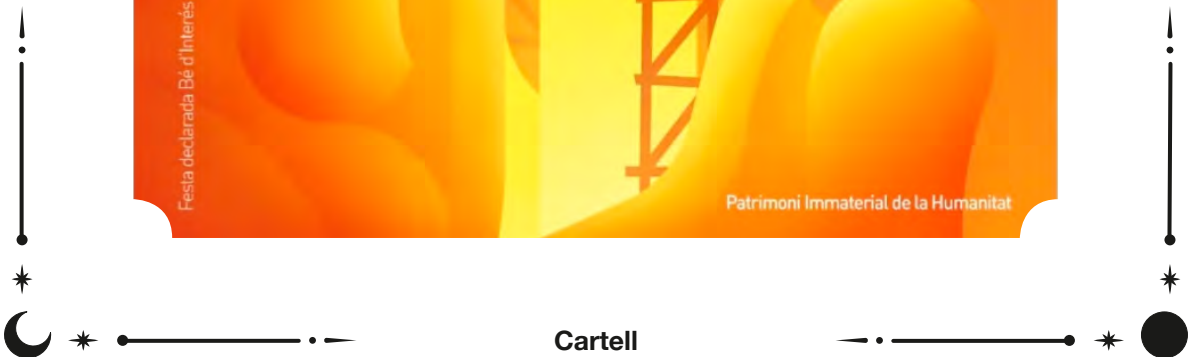
Vos anime a eixir al carrer, a gaudir de la música, del foc i de tots els actes que fan de les Falles una festa única. Que estos dies siguen plens d'alegria, convivència i records inoblidables per a tots.

Visca Xàtiva! Visca les falles!! i Visca la falla Joan Ramon Jiménez!!

CARTELL OFICIAL FALLES 2026

BORJA TUR

Valeria Giner Molina

Fallera Major
Infantil

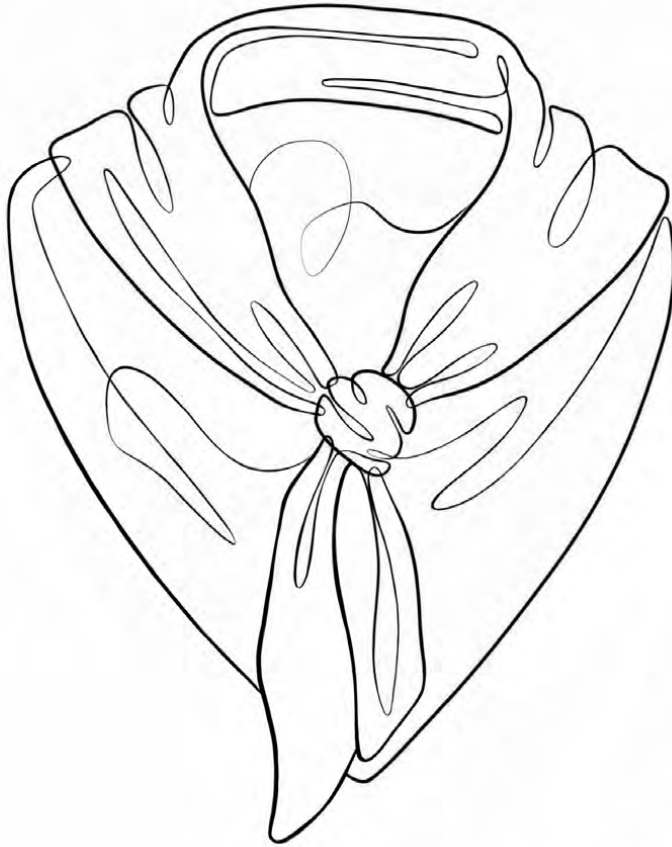

Maria Iborra Mollà

Fallera Major

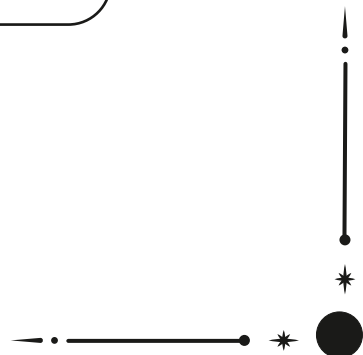
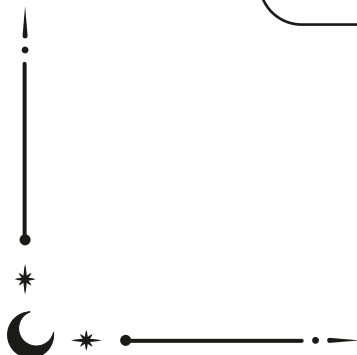
El Boig

*Com el Bòfol quan inicia
el seu camí sense mapa
ni certeses, la falla també
emprén el viatge guiada
només per la intuïció i el foc.*

*Cada pas és una
carta revelada, cada
encreuament, una prova,
i cada mirada enrere, una
llicó apresada.*

*No sabem on acaba el camí,
però sí que avançar junts és
el vertader destí.*

ENTREVISTA FALLERA MAJOR INFANTIL

**Conta'ns un poc de tu.
Qui és Valeria?**

Soc una xiqueta de 12 anys, estudie 1º de l'E.S.O al col.legi Nuestra Señora de la Seo. Soc molt natural, espontània, propera a la gent i divertida. Una xiqueta que li encanta tot el que siga festa i celebracions, aniversaris, nadals, setmana santa, però sobretot la setmana fallera i tots els actes fallers.

Què vas sentir quan tot el món et va cridar per dir-te que eres la Fallera Major Infantil de la teua falla?

Em vaig emocionar molt perquè era el meu somni i no me l'esperava.

Des de menuda has sigut fallera. Què signifiquen per a tu les falles i qui t'ha inculcat este amor per elles?

Per a mi les falles són cultura, pólvora, amistat, música, emoció i tradició.

La meua família, els meus pares també porten el sentiment faller i com no podria ser dun altra manera.

Quin ha sigut el moment més divertit que has viscut com a Fallera Major Infantil fins ara?

El primer moment va ser quan a ma mare li va enviar missatge Silvia, dient-li que m'havia presentat per a ser fallera major, i jo en llegir-ho no els vaig donar temps als meus pares a reaccionar,

Quin acte faller esperes amb més il·lusió enguany?

La meua presentació, el moment de rebre la banda i ser proclamada

Si pogueres canviar o afegir un acte nou a les falles, què t'inventaries?

No canviaria res, però afegiria el dia 17 un acte per a les comissions infantils, a mi m'agrada el recorregut faller, però és un poc llarg i no és per a xiquets xicotets. Podem fer un mini recorregut visitant la millor falla de Xàtiva i les de secció especial i acabar en el jardí de la pau.

Amb quines tres paraules descriuries el que sents quan et poses el traje de fallera?

Felicitat, tradició i emoció.

Què significa per a tu compartir este any amb Maria com a Fallera Major i Didac com a President Infantil?

Didac es tot nervit, però se porta prou bé, riem junts i sempre tenim alguna cosa de què parlar. Se que la diversió està assegurada amb ell.

Maria es una xica super dolça, molt atenta amb nosaltres i bona.

Què és el que més valores de la teua comissió? Quines paraules t'agradaria dedicar-los?

El que mes valore son a les persones que m'envolten.

La seua dedicació incondicional, hores de treball al casal. Gràcies a ells les falles són el que són i la festa segueix avant i podem disfrutar.

ENTREVISTA PRESIDENT INFANTIL

Dídac, ens agradaria conèixer-te un poc més. Com et definiries?

Hola, sóc Dídac, tinc 8 anys i sóc un xiquet molt actiu, amic dels meus amics, carinyós, amable i un poc revoltós.

Des de quan formes part d'aquesta comissió? Conta'ns d'on ve eixe esperit faller.

Sóc faller des que estava a la panxeta de la meua mare. La meua família és fallera d'esta comissió i eixe esperit m'acompanya i corre per la meua sang. Quan vaig nàixer, de seguida vaig formar part d'esta comissió.

Què és el que més t'agrada del món faller? I especialment, què és el que més t'agrada de la Setmana Fallera?

Del món faller, el que més m'agrada són els coets, i com més grans i més forts, millor. L'acte que més m'agrada de la Setmana Fallera és el dia de l'entrega de premis, perquè hi ha molt d'ambient i veig quasi tots els meus amics.

Sabem que la teua germana major ja ha sigut Fallera Major Infantil d'aquesta comissió. Quin consell t'ha donat?

La meua germana em parla molt del seu any. Una de les coses que em diu és que el gaudisca al màxim, perquè això no ho tornaré a viure, i que m'ho passe súper bé sense perdre-me res.

Quin desig demanaries per a aquest any com a President Infantil?

El meu desig és que no ploga a Falles... i, per descomptat, guanyar el primer premi de la meua secció.

Què li diries a un xiquet o una xiqueta que vol formar part de la falla però encara no s'anima?

Que s'apunte sense pensar-s'ho, perquè estic convençut que li encantaria i no se'n penediria. A més, pot fer molts amics i passar-ho súper bé.

Compartixes regnat amb Maria com a Fallera Major i Valeria com a Fallera Major Infantil. Què ens podries dir d'elles?

Maria i Valeria són dos xiques molt bones amb mi. No podria tindre millors companyeres per a compartir el meu any de President Infantil. Tinc molta sort perquè les dos cuiden molt de mi i es preocupen per mi en tot moment.

Ja coneixes tots els presidents i falleres majors infantils. Ens contes alguna anècdota divertida que hages viscut amb ells?

No destacaria res en especial... Tots els moments amb ells són súper divertits. Fem un bon grup.

Quines paraules t'agradaria dedicar-li a la teua comissió?

Moltes gràcies per deixar-me formar part d'esta història, perquè amb este càrrec la Setmana Fallera i la resta de l'any es viuen d'una manera diferent. Anem a disfrutar l'any moltíssim i a passar-ho molt bé.

ENTREVISTA FALLERA MAJOR

Conta'ns un poc de tu. Qui és Maria Iborra i a què es dedica?

Soc Maria Iborra Mollà, tinc 28 anys i soc Dissenyadora de Moda. Soc una persona, simpàtica, alegre i carinyosa. Soc una persona molt familiar i amiga de les meues amigues i no m'agrada perdre'm ningun tipus de plan.

Què t'ha motivat a presentarte com a fallera major de la nostra falla?

El que m'ha motivat a presentar-me com a fallera major de la falla ha sigut sobretot la meua germana. Ja feia un temps que rondava pel meu cap la idea de poder presentar-me i ella sempre ha estat animant-me per a fer-ho.

Per què vas elegir aquesta falla i què significa per a tu?

Hem vaig apuntar a la falla gràcies a la meua amiga Àngela. Des de que la vaig conèixer sempre m'ha parlat d'esta comissió amb molta estima. Ara que ja fa un temps que jo també forme part d'ella el que caracteritza esta falla és la familiaritat, baixar al cassal és com estar a casa.

Quin acte faller esperes amb més il·lusió enguany?

No podria dir sols un acte, perquè tinc moltes ganes de viure'ls tots al màxim. Però els dos actes que més il·lusió en fan són la meua presentació i la crida.

Com compagines el teu dia a dia amb les obligacions i actes de fallera major?

Compaginar el dia a dia amb les obligacions i actes d'una fallera major sol ser tot un repte. El calendari és fonamental. Entre presentacions, actes oficials i proves de vestuari, cal tindre-ho tot molt organitzat, però al final, és un any únic.

Si haguera de descriure en una frase o paraula què són les falles per a tu, què diries?

Una paraula que descriu a la perfecció que son les falles per a mi és Emoció.

La teua família també ha sigut fallera? Conta'ns un poc sobre la tradició fallera a casa teua.

Si, la meua família ha sigut fallera molts anys de la falla Abu Masaifa, encara que ja fa temps que ja no són de ninguna comissió, sempre han estat ajudant-nos tant a la meua germana com a mi en tots el moments relacionats amb l'àmbit faller.

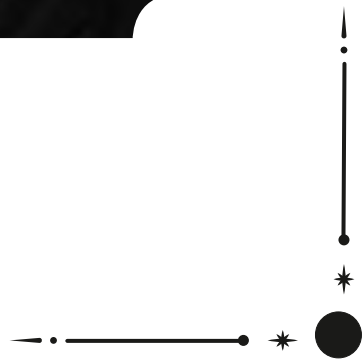
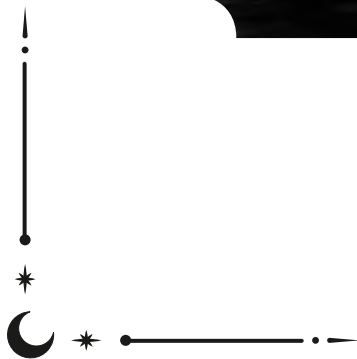
Quin missatge t'agradaria donar a tota la comissió i als fallers més menuts?

A tota la comissió, vull donar-vos les gràcies per fer-me sentir envoltada d'estima i per compartir cada moment amb il·lusió. Junts fem gran la nostra falla. I als fallers més menuts, els vuc dir que continuen vivint la festa amb alegria i curiositat.

Quines qualitats creus que ha de tindre una fallera major?

La Fallera Major és la image i la veu de la comissió. Te que representar l'esperit de germanor, tradició i passió que defineix les Falles. Amb il·lusió, responsabilitat, compromís i proximitat, en cada acte i en cada moment especial.

LES FALLES COM A COL·LECTIU

En el cor de la Comunitat Valenciana, el fallers són més que un grup festiu, són un col·lectiu amb identitat pròpia, teixit a través de la tradició, la convivència i la cultura compartida que va més enllà dels dies grans de març.

El moviment faller té les seues arrels en les celebracions populars dels barris, on la gent construïa fogueres amb trastos vells donant pas a l'entrada de la primavera. Amb el temps estes fogueres van evolucionar als monuments artístics de hui i als seu voltant surgiren les comissions falleres, agrupacions que construïxen la base del col·lectiu faller.

Persones de generacions molt diverses comparteixen activitats, responsabilitats i espais. Desde xiquets i xiquetes que

s'inicien en les tradicions, fins als mes veterans que aporten la seua experiència, tots conviuen i aprenen un dels altres. Açò crea un entorn privilegiat per a crear relacions sòlides i d'identitat.

Al llarg de tot l'any els casals, el cor de cada comissió, és el lloc on naixen la majoria de les decisions, mantenen una activitat constant, reunions, tallers, sopars, assajos... és un centre cultural que dona forma col·lectiva a la festa, formant part de la vida quotidiana dels fallers i falleres de cada barri de la ciutat. Aquesta dedicació contínua, reforça l'unió de cada associació cultural de la ciutat fent entre tots més gran la festa. Units tots per un mateix sentiment, un amor per la nostra cultura.

Som un col·lectiu humà, una xarxa viva de persones capaços de transformar un barri, un carrer o una plaça en un espai compartit, ple d'energía, de llum, de color i de complicitat. En un món que cada volta va més de pressa, la Falla, és un punt de trobada que ens recorda la importància de mirar-nos als ulls, de treballar junts i de crear i celebrar en comunitat. Un refugi on es comparteixen somriures, records i esperances. La màgia de la Falla és que ningú és imprescindible, però tots i totes som necessaris. La diversitat és el que fa forta una comissió, i totes les comissions, fan forta una tradició. Les Falles ens ensenyen que les coses que més estimem no duren per sempre, però que el que realment perdura és el camí que fem junts, compartint, integrant i sumant. Un motor social i cultural on tots i totes trobem un mateix sentit. Perque les Falles són molt més que una festa: són un col·lectiu que fa poble, que fa barri i que fa comunitat. I és en aquesta suma de persones, esforços i il·lusions on naix, any rere any, la força inesgotable de la nostra festa.

Perquè les Falles no serien Falles sense les persones. Sense aquests col·lectius que mante viva la flama de la cultura, que fan dels carrers un punt de trobada, que converteixen l'art i la festa en una manera de viure. I és en aqueta comunitat, en aquesta suma de cors i mans, on es troba la grandessa del món faller.

Som un col·lectiu que batega al mateix ritme, un instant de màgia compartida. En la nostra unió està la força que manté viva la festa.

- Lorena Molina -

LA BRILLANTOR ALS SEUS ULLS

El meu germà va tindre mala sort en la vida. O va prendre males decisions, qui sap. El que sé és que, una vegada va complir els vint, ben poc quedava del xiquet pigallat i despentinat que, als deu, era còmplice i instigador de les meues entremaliadures, i a qui li brillaven els ulls amb malícia quan passàvem carregats de petards, davant de la casa del tio Fino, que tenia el costum perillós de deixar-se la porta oberta.

Admet amb vergonya que no sabia precisar quin va ser el detonant. Potser un desengany, un amor no correspost. Els primers anys d'universitat no li van anar bé. Potser es va equivocar de carrera, o tal vegada el fracàs acadèmic no fora causa, sinó conseqüència d'alguna cosa anterior. No ho sé. Jo, llavors, no era més que un altre adolescent dels que creuen, amb arrogància, que el món gira al seu voltant, i les dificultats del meu germà no eren sinó una condició de contorn.

Després vingueren els trenta, i tot va anar costa avall.

I sense frens.

Els períodes de relativa calma venien seguits de mesos de profunda depressió. Ja més centrat, vaig començar a fer-me'n càrrec, en la mesura que les meues altres obligacions m'ho permetien, sense una esperança real, perquè sempre vaig sentir que els meus esforços queien en sac foradat.

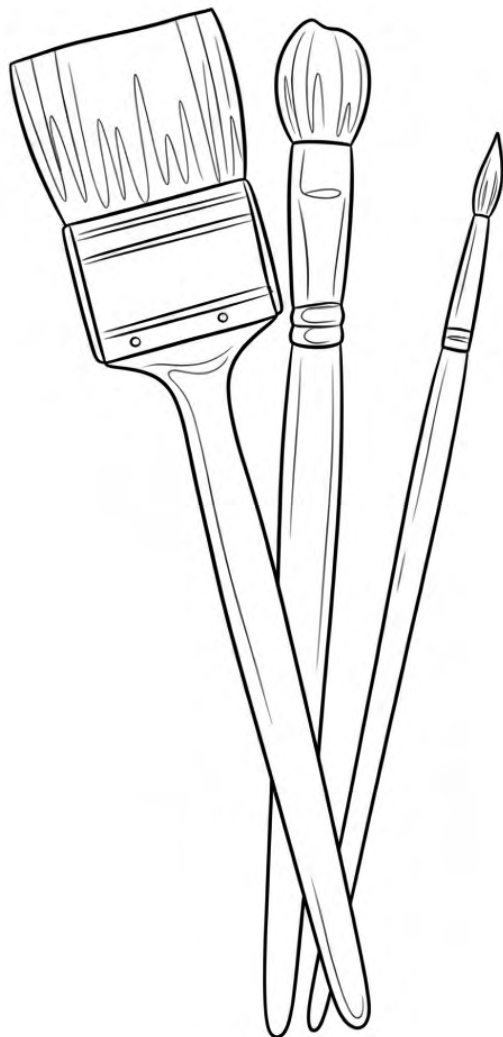
Fins que un dia, passejant amb ell, vam passar davant de la casa del tio Fino (que, per cert, ja devia tindre... no sé... mil anys). Un impuls boig em va empènyer a anar corrents al quiosc i comprar un parell de petards.

Jure que aquell dia vaig poder albirar, al fons dels seus ulls, una brillantor juganera.

- Ximo Cerdà -

El Mag

ENDOLÇA'T LA VIDA

SECCIÓ: SEGONA
ARTISTA: FRANK FONTS

PREDICCIONS

SECCIÓ: SEGONA
ARTISTA: MIGUEL MARCH

SER ARTISTA FALLER, MOLT MÉS QUE PLANTAR UNA FALLA

Ser artista faller no és només dominar tècniques o processos. És, sobretot, sentir.

Sentir abans, durant i després. Cada vegada que m'enfronte a un nou monument, hi ha una barreja d'il·lusió, respecte i responsabilitat difícil d'explicar a qui no ho ha viscut mai des de dins d'un taller. Una falla no és només un encàrrec: és una idea que et ronda pel cap durant tot l'any i que va creixent amb tu.

El moment més intens arriba quan la falla ja està plantada. Quan tot ha acabat, quan les grues se'n van, quan el soroll disminueix i pots fer eixe pas enrere tan necessari. És aleshores quan la mirada de l'artista parla sola. Mire el monument en silenci, buscant si el que tinc davant és realment allò que ha viscut tant de temps dins del meu cap. És una mirada crítica, però també carregada d'emoció. Veus errors, veus encerts, però sobretot veus hores de vida transformades en formes i colors.

Eixe instant és íntim. Encara que estigues envoltat de gent, és un diàleg intern entre tu i l'obra. Si encaixa, si transmet, si diu el que havia de dir. I quan sents que sí, que tot ha valgut la pena, és una sensació difícil de comparar amb cap altra professió. No és orgull, és més bé pau. La tranquil·litat de saber que has sigut fidel a tu mateix i al monument.

Però l'ofici d'artista faller no es construeix a soles. Un pilar fonamental són les relacions que es creen amb les comissions. Amb el pas dels anys, el treball acaba donant pas a vincles molt més profunds. Sobretot amb aquells amb qui més tracte tens: els presidents, la gent de la directiva i eixos "frikis" del monument faller que estimen l'art faller d'una manera quasi religiosa.

És veritat que tot ha canviat molt des de que vaig començar fins ara. Abans, eixa gent que descrivia venia al taller cada dos per tres. Les portes estaven sempre obertes, i era habitual acabar anant a esmorçar tots junts. Es parlava de falles, de projectes, de la festa, de la vida.

Podíem passar hores i hores arreglant el món faller entre entrepans i cafés, sense presses, amb una passió compartida que ho omplia tot.

A dia de hui, les visites són molt més escasses i molt més protocol·làries. Tot va més ràpid, hi ha més compromisos, més distància. El taller ja no és aquell punt de trobada constant que era abans. Però, tot i això, encara queden vells amics. Amics de veres. D'eixos que, encara que ja no els faces la falla, baixen al taller, et telefonen i et diuen: "Va, anem a esmorçar". I en eixos esmorçars passa la màgia. Tornem a parlar com abans, a recordar anècdotes, a opinar, a discutir amb estima i a "arreglar" una miqueta el món faller durant unes hores. Són moments senzills, però immensament valuosos. Perquè et recorden que, més enllà del treball, el que queda són les persones.

Això és, per a mi, el més gratificant de la nostra professió. Vore com relacions que començaren sent purament laborals han acabat convertint-se en amistats profundes, i fins i tot en família. Gent amb la qual has compartit nervis, alegries, decepcions i èxits. Gent que celebra els teus triomfs com si foren seus. Ser artista faller és viure envoltat d'emocions. És crear art efímer, però construir relacions que duren tota la vida. I això, sense cap dubte, és el vertader monument que ens emportem amb nosaltres.

- Manuel José Blanco Climent -

La Sacerdotessa

TRADICIÓ I SAVIESA: EL PERFUM DEL TEMPS EN LES FALLES

La saviesa humana és, al capdavant, un diàleg constant entre allò que hem heretat i allò que aspirem a construir. No naix de sobte ni és un fruit caigut del cel; es forma en el lent i pacient transvasament d'experiències entre generacions, en la manera com els pobles aprenen a interpretar el món i a donar-li sentit. La tradició constitueix aquest fil invisible, però ferm, que ens manté units al nostre passat i ens projecta cap al futur. És memòria viva, identitat compartida, un llegat que no sols es conserva, sinó que es recrea contínuament per a continuar essent.

Com a part important d'una xarxa extensa de coneixements, cada cultura guarda els seus tresors, rituals i costums que actuen com a arxius de saviesa col·lectiva. No són simples restes arqueològiques del que fórem, sinó codis simbòlics que ens ensenyen a viure. Les tradicions ens parlen de qui som i de com entenem el món: aporten ordre en el caos, orientació en la incertesa i una manera de celebrar la vida que ens fa sentir part d'una comunitat. La saviesa, per tant, no és només el domini de l'erudició, sinó també la capacitat d'agafar aquestes lliçons del passat i renovar-les perquè continuen il·luminant els nostres dies.

En aquest context s'alça, com una flama orgullosa, la festa de les Falles. Una expressió festiva que ha sabut conservar l'alè de la tradició i convertir-lo en una saviesa popular que evoluciona amb el temps i mai no deixa d'interpel·lar la societat.

Les Falles són més que un esclat de llum i color. Són una escola comunitària on s'aprèn a con viure, a organitzar-se, a crear, a criticar i a riure's de tot plegat. Són, també, un recordatori que la cultura és un ésser viu

que creix amb nosaltres, alimentat pel talent i l'esforç de cada faller i fallera que manté viva aquesta flama.

En cada ninot modelat, un brodat o una peineta, hi ha un fragment de la saviesa ancestral dels artesans, capaços de transformar materials humils en vertaderes obres representatives de la nostra manera de viure. En la música de les bandes ressona el batec d'un poble que es reconeix a través del so compartit. En la pólvora que esclata al cel, com un estel fugisser, s'arplega la passió per la festa i la memòria de totes les celebracions passades. És en aquest col·lectiu on trobem la paraula «germanor» que idealitza una unió i una participació organitzada, amb capacitat per a fer realitat els somnis més ambiciosos (llàstima que no es transforme en realitat més vegades).

La saviesa que desprenen les Falles és també crítica i lúcida. La tradició fallera s'ha forjat en la mirada irònica cap al poder i en la capacitat de posar humor a les contradiccions humanes. Aquesta ironia amable i punyent alhora és una lliçó permanent: riure-se'n de les pròpies misèries és l'acte més intel·ligent i alliberador que pot fer una societat. La crítica, transformada en art, esdevé un instrument de conscienciació col·lectiva, una manera d'alçar la veu sense perdre el somriure.

Però la saviesa de les Falles no es queda en el terreny de la reflexió i la sàtira. També ens recorda que la bellesa i el foc estan indissolublement units. Creem per a cremar, cremem per a crear. Aquesta aparent paradoxa ens ensenya a desapegar-nos del que posseïm, a entendre l'art com una experiència intensa però efímera, com la vida. El foc purificador que devora el monument

la nit de la cremà és un ritual de renovació: destruir per renàixer, aprendre a deixar anar per continuar avançant. Quina saviesa!

Les Falles són un pont, una veu que ve d'ahir però que parla amb la llengua d'avui. Reuneix tradició i modernitat com qui mescla els colors d'un mural per a obtenir una obra nova amb pigments antics. Les seues formes i missatges evolucionen, integren noves tecnologies i noves sensibilitats, però mai no perden les arrels que les sustenten. Aquest equilibri subtil és, precisament, una mostra magistral de saviesa comunitària: saber respectar el que som, sense renunciar a millorar-ho.

Si hi ha una comissió que a Xàtiva ha entès com poques aquesta fusió entre tradició i saviesa, és l'AC Falla Juan Ramón Jiménez. El seu compromís constant amb la cultura, no sols fallera sinó valenciana en sentit ample, es reflecteix en la qualitat extraordinària dels llibres que edita i en projectes tan singulars com la col·lecció *El verí de les Falles*. Una iniciativa que analitza, reflexiona i qüestiona la festa amb profunditat intel·lectual, alimentant-ne el pensament crític i alçant la veu cultural més enllà dels dies de març. Aquesta aportació, construïda amb rigor i passió, ens recorda que la festa no és un mer espectacle efímer, sinó un llegat que s'ha d'estudiar, comprendre i estimar.

En cada casal, en cada taller, en cada plaça que es transforma en escenari faller, continua escoltant-se aquell eco antic de la tradició que ens fa sentir orgullosos. És la veu dels qui ens precediren i que, sense saber-ho, ens han regalat una de les celebracions més riques i extraordinàries del patrimoni cultural valencianà. Una festa inscrita en la memòria del món gràcies a la seua declaració com a Patrimoni Immateral de la Humanitat, però sobretot gravada als cors d'aquells que la

viuen com una forma d'entendre la vida.

La saviesa no rau, doncs, només en conservar tradicions, sinó en saber donar-los vida i sentit en cada generació. Les Falles ens recorden que la cultura és una flama que cal protegir, alimentar i passar d'uns a altres. I que mentre hi haja persones disposades a dedicar el seu temps, el seu esforç i el seu enginy a esta festa, la saviesa i la tradició continuaran caminant juntes pels carrers de Xàtiva, com dos velles companyes que es coneixen tan bé que ja són indivisibles.

Que mai no s'apague aquesta flama que és memòria i futur, tradició i saviesa. Perquè en la dansa del foc i la festa, en l'art que s'alça i es consumeix, es troba l'essència més noble del poble valencianà: la capacitat de celebrar la vida amb respecte al que fórem i esperança en el que serem.

- Juan Ramón Alcocer Pla -
Membre de l'AC Estudis Fallers de Xàtiva.

CURANDISME, ORACIONETES I REMEIS MISTERIOSOS

Hi ha costums i tradicions poc o gens explicables des del punt de vista del raonament i la ciència, d'entre elles les que duen a terme persones concretes realitzant pràctiques d'endevinar el futur, de sanació, de vidència, de bruixeria, les quals ténen, suposadament, la gràcia i el do per fer-ho. S'anomenen sanadores, mèdiums o d'embruixadores, emprant conjurs que duen a terme en dominar el coneixement necessari i certes tècniques que afalaguen i sorprenen a qui s'apropa a consultar-los, però en moltes ocasions l'èxit d'estes cures residix en la intenció de voler accedir a ells convençuts de creure en els resultats positius.

Des de ben antic la religió ha estat en contra de tot açò per considerar que estes pràctiques desvien la creença i la fe que es deu mantindre exclusivament amb Déu.

De fet, en altres temps la condemna a qui realitzava estes pràctiques quedava de mans de la Santa Inquisició que va fer vertaders estralls perseguint, torturant i inclús matant a la gent que no acceptava les regles de joc de l'Església al·legant que la Bíblia, la fe i la saviesa divina eren l'únic camí correcte front a qui optava per les forces ocultes i el futur que predeien mètodes com per exemple el Tarot.

Però curiosament, les persones que practiquen l'adiviniació, la sanació i la vidència, a més d'haver de nàixer amb Gràcia per a poder dur-les a terme amb efectivitat, recorren també a recitar alguna de les moltes oracions que pul-lulen per l'espectre misteriós de l'ocultisme, normalment transmeses en dates concretes com el Dijous Sant al punt del migdia. A tot açò cal afegir més premisses: que dominen els coneixements necessaris per complementar el ritual, bé aconsellant prendre alguna beguda o aliment concret, bé realitzant moviments o fregant amb oli o sense ell sobre la part del cos a sanar i finalment fer tot açò de forma desinteressada, sense demanar res material a canvi.

Algunes de les pràctiques sanatorials heretades dels avantpassats, que encara continuen vigents, tot i que a cada cop més residualment, mantenint-se majorment a l'àmbit rural i als pobles menuts, són:

CURAR EL MAL D'ULL

El mal d'ull, ve de la creença popular que les persones tenen la capacitat conscient o inconscient de produir un mal, una enfermetat, una desgràcia, o inclús la mort, amb la simple mirada. El mateix metge Galeno, molt influent durant l'Imperi Romà, sostenia que la mirada era capaç d'emetre una energia maligna. Existix la creença que el mal d'ull es pot produir en persones, animals i inclús en plantes, sent prou extés que es dona més en els xiquets menudets i en les dones embarassades, sent que la persona que produïx este mal pot ser o no conscient de la seua influència i també hi ha l'acusació que les persones que el transmeten són, generalment, d'edat avançada, forasters o gitanos.

Els símptomes són: fatiga, mal de cap, vòmits, ulls tristos, debilitat i malestar general. Els malalts acudixen als sanadors davant determinades dolences per a les que no troben explicació natural, de vegades després de consultar als metges; la raó la situen en l'assignació d'una gràcia especial del sanador quan, després de ser atesos, noten alleujamets, sobretot en xiquets on les mares opten a la seua protecció per damunt de tot.

Oració per curar el mal d'ull:

*Dos són els qui t'han fet mal,
tres els qui t'han de curar,
Pare, Fill i Esperit Sant.
La Mare de Déu és mare del nostre senyor,
la gloriosa santa Isabel, mare del gloriós sant Joan,
així com estes paraules són certes i veritat,
en el nom de la Santíssima Trinitat
i de la Verge Maria,
lleveu-li el mal i la malaltia
a... (es diu el nom del malalt)*

Seguida de resar el Parenostre, l'Ave maría i la Glòria, finalitzant amb senyar-se.

Altre sistema es posar als xiquets o xiquetes quan són menudets, un llacet de color roig bé al cap, bé en la roba, bé en el carret per tal de protegir-los d'eixe mal d'ull que puga haver-los atacat.

TRENCAR LA BUFADA O COPS D'AIRE

Per a trencar els cops d'aire, popularment anomenat "una bufà d'aire", que tècnicament és un refredat lleu o un malestar general físic causat per l'exposició a corrents d'aire, es recorria a algun familiar o amic que sabia del ritual: bé la mare, l'àvia, el sogre, o alguna persona coneguda entesa en el tema i que l'havia après per transmissió oral. És ben senzill de fer. S'ompli un plat d'aigua i es tira damunt un rajolí d'oli; amb un ganivet es van partint les gotes d'oli damunt l'aigua, mentre es recita l'oració:

*Airada si és pel matí,
valga'm Déu i sant Martí,
si és pel migdia,
valga'm Déu i la Verge Maria,
i si és pel vespre,
valga'm Déu i sant Silvestre.
Maligne, on vas?*

*A trencar-li els ossos a... (diu el nom del malalt)
Puix no aniràs perquè et lligaré amb les cordes del gram
i t'enviaré a la muntanya de sant Julivert
a menjar herbes amargues.*

Si l'oli queda tallat, és que el cop d'aire s'ha trencat. Si no és així vol dir que no es tracta d'un cop d'aire. Després es resa un parenostre a la Santíssima Trinitat.

Fins ací la descripció d'alguns dels molts mètodes que existiren antigament, amb les seues oracions, per curar malalties de persones i també dels animals, que eren peça fonamental per al sosteniment de les famílies, en necessitar de l'aprofitament de la seua força al camp, al transport, i pel moviment de maquinària com als molins o les nòries.

Deixem per a altra ocasió tantes altres formes populars no exentes de misteri, que encara es practiquen per a curar les angines, el mal d'insolació, les berrugues, esquinç del peu, els prunyons dels dits, els cels, els sortilegis, filters i apòzemes per atraure a la persona estimada, etc.

- Josep Sanchis Martínez -

LA VEU DE LES TRADICIONS

Hi ha sons que formen part de qui som. Els repics de campana, la música de banda o el murmuri d'una plaça plena enmig de festa. I entre tots ells, n'hi ha un que sempre acompanya, que trau la veu del carrer i la porta més lluny: la ràdio.

Els periodistes, i especialment els qui vivim la ràdio des de dins, tenim eixe vincle especial amb les tradicions. Som (o intentem ser) els ulls i les orelles de la gent que no pot ser-hi, però també el pont entre la història i el present. Les tradicions de la ciutat de Xàtiva, que perduren any rere any, són l'impuls perquè el micròfon siga un company de viatge.

Xàtiva vibra a través de les seues festes, i la ràdio les amplifica. Des de la retransmissió d'una despertà fins a les entrevistes amb els artistes fallers, tot passa per l'aire i arriba a les cases, als cotxes, als tallers, a les botigues. La veu del periodista fa de fil conductor, connectant emocions, records i il·lusions compartides. Però, qui seríem nosaltres sense unes festes que contar? Què seria Xàtiva sense una festa que omplira els carrers? És el que alguns denominaríem com donar vida.

La realitat és que fer ràdio en festes és molt més que informar: és participar. És viure cada acte amb el cor posat, amb el compromís de contar el que passa sense perdre l'essència. Perquè darrere de cada notícia hi ha persones, i darrere de cada festa, una comunitat que manté viva la seua identitat. Les Falles, com la Fira, i com cada acte que dona pas la ciutat de Xàtiva, són memòria col·lectiva. I la ràdio, com el periodisme local, és la veu que no deixa que eixa memòria s'apague. Potser els temps canvien, potser ara les xarxes socials també formen part del relat, però hi ha una màgia que només té la ràdio: la de fer sentir que estem tots junts, encara que cadascú estiga al seu lloc.

Per això, cada vegada que obrim el micròfon per parlar de la nostra gent i de les nostres tradicions, no només fem periodisme: fem poble. I això, a Xàtiva, és una manera preciosa d'estimar.

- Carla Benavent -

SAVIESA ENCESA: L'OFICI DELS ARTISTES FALLERS

Diuen aquells que saben, que Xàtiva fou la primera ciutat rere València en plantar Falles. I es que, que es tinga referència escrita l'any 1865 es plantà no sols la primera falla del municipi, sinó la llavor d'un esperit que desde fa més de segle i mig permanence latent Com l'última espurna del 19 de març.

Xàtiva, una ciutat d'antiguitat remarcable i pes històric profund, ha estat sempre un bressol de saviesa gràcies a la seua capacitat per generar i preservar coneixement. Des de la fabricació del paper, que convertí la ciutat en un centre difusor d'idees ja en temps romans i andalusins, fins a la presència d'humanistes com Tomás Cerdán de Tallada o creadors com Vicente Boix. La ciutat ha nodrit generacions de persones dedicades al saber: figures religioses i intel·lectuals demostren que el seu llegat es remunta segles enrere, com Ibn 'At al-Satibí; fins a la historiografia moderna com José Antonio Maravall.

Però a més d'aquests, la localitat és bressol d'artistes fallers. Mestres que han convertit la fusta, el cartró, el suro i els colors en llenguatges que parlen per ells mateixos, composicions que prenen cos i ànima a l'espai que ocupen. No es tracta només de construccions efímeres que a març s'alcen i després es fonen entre flames, sinó de veritables manifestacions de saviesa popular i creativa. Coneixements que passen de mà en mà, el llegat d'un alfabet secret que només els ulls entrenats d'aquells que estimen la Falla saben llegir en tota la seua complexitat.

Xàtiva, amb els seus carrerons que respiren història, ha vist naixer i créixer a mestres que han deixat empremta en el panorama faller valencià. Entre ells destaca Francisco Climent Mata, reconegut pintor de paisatge i primer artista faller de la ciutat, qui l'any 1932 plantà a la plaça la Bassa una falla que marcarà l'inici de la creació de distintes comissions a la ciutat. La seua vocació formadora el portà a fundar una acadèmia d'art, espai on va transmetre una manera d'entendre l'ofici basada en la precisió, la sensibilitat i l'observació.

D'aquell taller sorgiren figures com Antoni Grau, Pepe Martínez Mollà o Antonio Sáez Mancebo. Tots ells hereus d'una mateixa escola, contribuïren a consolidar una tradició artística que s'ha mantingut viva gràcies a la combinació entre experiència i creativitat. Però el panorama faller xativí no acaba ahí, seguint amb les velles glories no podem oblidar la figura de Manolo Blanco Sancho. Tot i que ell començà dins del taller de Martínez Mollà, la seua trajectòria, igual que la dels seus antecessors, testimonien que l'artista faller és un custodi d'un saber profund, construït amb anys de pràctica, de decisions meditates i de respecte per la tradició i la cultura.

Però l'ofici no s'aturà amb aquelles primeres generacions. Xàtiva continua demostrant que és terra fèrtil per a l'art faller. Noves fornades d'artistes han sabut renovar l'herència dels mestres sense trencar el fil de saviesa que els precedeix. Noms com Paco Roca, Manuel José Blanco Climent, Xavier Herrero o Xavi Ureña, evidencien que l'art faller xativí no és un record del passat, sinó una disciplina viva que evoluciona amb cada generació. Tots ells, cadascun des de la seua sensibilitat, mantenen viu l'esperit de l'ofici: la capacitat de transformar materials humils en formes que narren, emocionen i perduren en la memòria.

Així, de generació en generació, de taller en taller, el coneixement dels artistes es transmet com un lligam que uneix passat i present. Cada falla plantada és testimoni d'un patrimoni que va més enllà de la tècnica: és experiència, intuïció, paciència i passió. Per això, quan les flames comencen a ballar en la nit del 19 de març i la cendra es dispersa pel vent, no sols veiem desaparèixer el treball de tot un any: assistim a l'últim acte de saviesa compartida, a la culminació d'una herència que Xàtiva ha sabut mantindre encesa durant més de cent cinquanta anys.

- Leyre Blanco Naval -

LA PAPESSA I EL BALL DEL NOSTRE POBLE

Entre les cartes del tarot, es troba la segona Arcà Major que correspon a la Papessa, una figura que sempre desperta respecte i admiració. Misteriosa, profunda i guardiana de coneixences antigues, representa la saviesa interior, la intuïció i els coneixements ocults. Simbolitza secrets guardats, misteris i la memòria que travessa generacions.

I si hi ha alguna cosa en la nostra cultura valenciana que compartisca eixa funció de custòdia del temps i de la tradició, són, sens dubte, les danses valencianes i el seu ric folklore.

Perquè les danses no són només música i moviment. No són tan sols vestits, espadenyes i mantellines ni tampoc són únicament postisses, dolçaines o tabals que marquen el batec. Són, igual que la Papessa, un llibre antic que no s'escriu amb tinta, sinó amb balls, amb passos, amb sons, i amb vivències. Un llibre que passa de generació en generació amb el mateix silenci solemne amb què la Papessa guarda els seus secrets. Les danses són la memòria, la tradició i el coneixement que no s'oblida, encara que no estiga escrit.

Quan mirem la carta del tarot, trobem una dona asseguda, entre dos pilars, amb un vel al darrere i un llibre sobre les faldes. I com eixe llibre, fan les danses valencianes: guardar allò que érem i continuar mostrant allò que som. Quan un grup de danses es reuneix, quan s'ensenya a un menut o a una jove que vol aprendre, s'està obrint el mateix llibre que ella sosté. Un llibre que no té pàgines, perquè és viu, un llibre que no té coberta, perquè està obert i que no s'acaba mai, perquè tenim la sort de que sempre hi ha qui el continua.

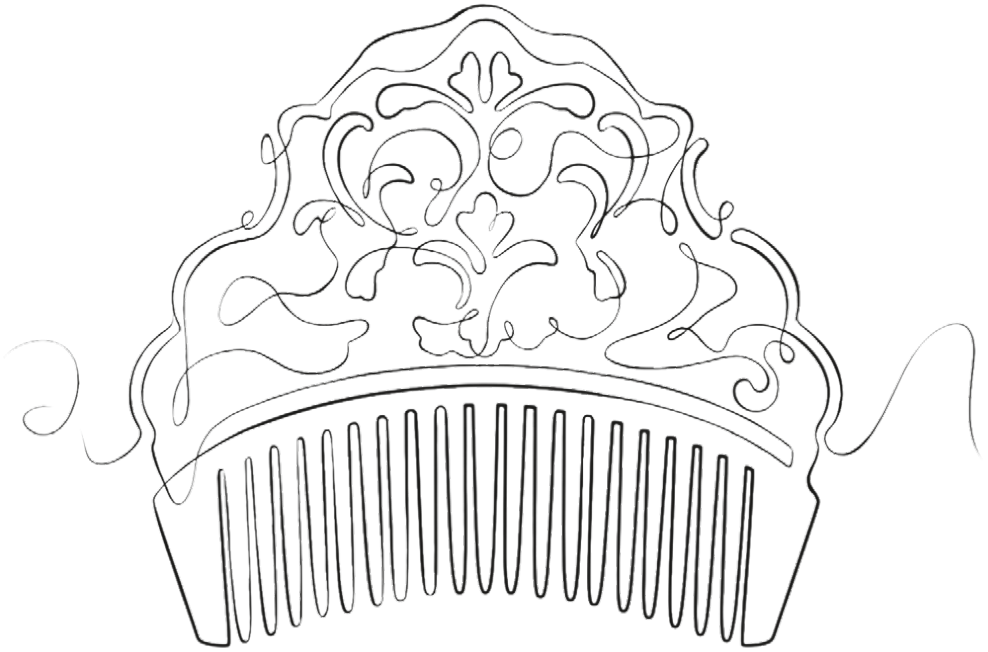
La Papessa ens recorda que no tot es veu i que hi ha coses que només es comprenen ballant-les. Igual que ella custòdia el misteri, els nostres balls custodien emocions tan antigues que no tenen data. Els balls apareixen en celebracions, en trobades de festes majors, sent algunes més festives i altres més cerimonioses i elegants. Quan observem la Jota, el Bolero, el Fandango o les danses de carrer, ens adonem que cada ball té una seqüència que segueix un ordre i un sentit: salts que marquen l'alegria, girs que representen jocs antics de seducció, passos repetits que evoquen ritmes, quasi espirituals. Cada dansa té el seu ritual. Cada ritual té el seu origen. I cada origen té un significat ocult, tal com les cartes del tarot.

Una altra característica d'aquesta figura és el seu silenci. I, encara que les nostres danses van plenes de música, també tenen la seua part de silenci: el silenci compartit abans que comencen a sonar la dolçaina i el tabal, el silenci respectuós de mirar com ho feien els avantpassats, el silenci de qui observa i aprén sense preguntar o el silenci d'una tradició que no necessita justificar-se. Eixos silencis són pareguts al vel que apareix darrere de la Papessa: un vel que separa el món material i l'espiritual. Quan balla el poble, eixe vel també existix i és aleshores quan el ritual es fa present.

Ens tornem a fixar en aquesta segona arcà Major i ens adonem que porta la seua roba sagrada: el blau de la serenitat, el blanc del coneixement, als seus peus el símbol de la lluna que marca cicles, igual que marquen cicles les nostres festes.

L' Emperadriu

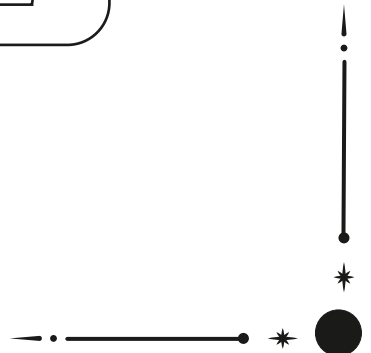
L'Emperadriu representa la força creadora, l'harmonia entre el poder i la bellesa.

És l'energia que dona forma a les idees i les transforma en realitat visible.

En ella, el domini no s'imposa: sedueix, convenç i inspira.

Simbolitza la saviesa de qui sap que l'estètica també és una manera de governar, i que darrere de cada decisió hi ha una mirada que ordena el caos.

En el tarot de la falla, és l'esperit que transforma la fusta en art, el fum en símbol i el foc en expressió.

QUE MÉS DONA QUI GOVERNE

Enguany fa 25 anys d'una fita rellevant a les falles de Xàtiva.

Ascen Torresano i Regillo va fer història en convertir-se en la primera presidenta de falla Sant Jaume. Era l'any 2001 i encara que ja era habitual la presència de dones a les directives i a la junta local fallera, no era normal trobar massa vicepresidentes tampoc.

Ella es va fer càrrec de la presidència de el seua falla després de viure-la de primera mà, ja que rellevà al seu propi marit que era el que tenia eixes funcions des de ja feia uns anys. Va ser el seu relleu natural, sense estridències. En aquella època jo era membre de l'executiva de la Junta Local Fallera i recorde que es va integrar amb absoluta normalitat. Ella no era nova per allí, ja que quan Ricardo no podia acudir era ella mateixa que el substituïa a les reunions.

Després d'ella arribaren altres, a qui no nomenaré per no deixar-me'n cap. Va vindre un degoteig de presidentes, però mai un tsunami. Totes o quasi totes, eren falleres que passaren d'estar integradíssimes a les seues comissions a presidir-les. Venien de gestionar-les activament o de ser les "presidentes en l'ombra".

Des d'aleshores, és cert que la presència femenina ha augmentat molt, però pel que fa a ser presidenta la cosa s'ha estancat i prou. La proliferació de les juntes gestores, on si abunden les dones, crec que ha frenat en bona part el fenomen.

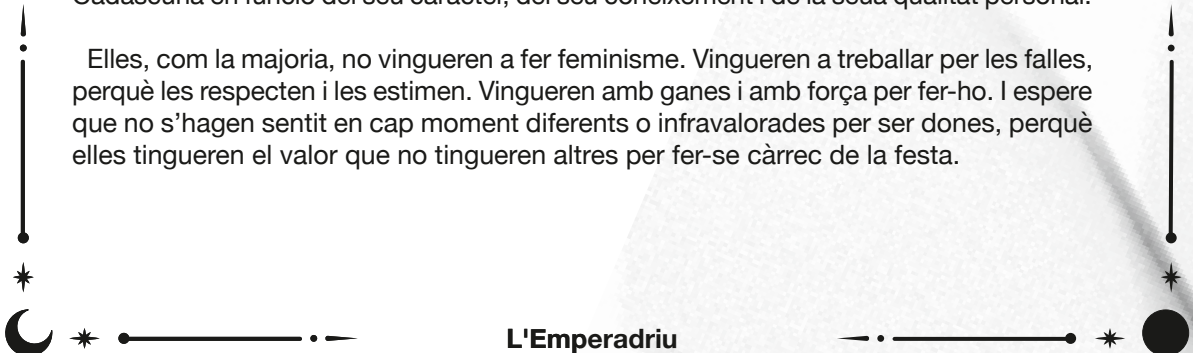
L'excepció a aquest corrent, perquè sempre n'hi ha d'haver una, la va protagonitzar Cèlia Gorrita i Albinyana el 2022 en convertir-se en la primera presidenta de la Junta Local Fallera de Xàtiva. La seua decisió marca un abans i un després; i succeeix, com va passar amb Ascen, d'una manera molt natural. Es converteix en la successora de l'anterior president després de conèixer millor que ningú com funciona l'organisme perquè havia estat secretària de la JLF.

Elles dos són l'exemple de la "revolució femenina" (que no feminista) de les falles de Xàtiva. El cas d'elles és el de la majoria de les altres.

Dones falleres, treballadores, involucrades, coneixedores de la seua falla o de les falles en general. Que no pretenen fer canvis pel fet de ser dones, sols els que com falleres creuen que necessita la festa.

I el que aporten com a dones, és el que aporten en l'àmbit personal com a persones. Cadascuna en funció del seu caràcter, del seu coneixement i de la seua qualitat personal.

Elles, com la majoria, no vingueren a fer feminisme. Vingueren a treballar per les falles, perquè les respecten i les estimen. Vingueren amb ganes i amb força per fer-ho. I espere que no s'hagen sentit en cap moment diferents o infravalorades per ser dones, perquè elles tingueren el valor que no tingueren altres per fer-se càrrec de la festa.

Això és el que vull pensar que aportem les dones, més enllà d'estereotips masclistes i feministes. Perquè la meua experiència personal és eixa.

Quan jo era una adolescent, i creieu-me que d'això ja en fa prou, els casals encara eren territori masculí. Però nosaltres no veiem cap diferència entre sexes i actuarem en conseqüència. Jo acudia a tot en companyia del meu propi pare. Ell també ho tenia clar que per a ser iguals, s'havia de treballar com els demes.

Les falleres anàrem fent-nos el nostre lloc, a força d'estar i treballar. A força de pintar, d'escriure, d'actuar, d'agranar, de parar taules.. De fer el que fera falta perquè el que volíem era estar i ser. Anàrem aprenent de falles i la falla anà aprenent de nosaltres (les xiques) al mateix temps que ho feia dels nostres amics fallers.

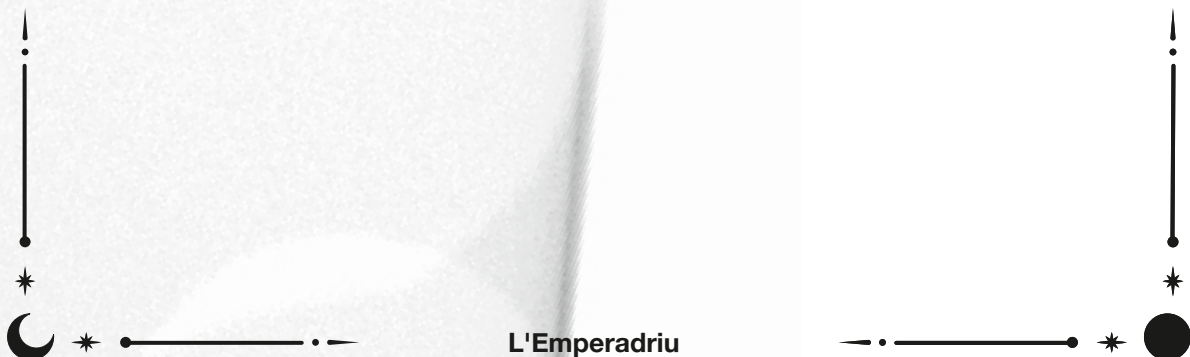
Cadascuna de nosaltres ha aportat a la seua falla o a les falles en general el millor que sap fer. Els pinzells, les llapisseres, els ordinadors, les obres de teatre, les idees per a cavalcades, presentacions, les tisores, les pistoles de silicona, les pales per tirar arena o els guants per a posar gespa no entenen de sexes. Això pense jo.

Per això pense, que les dones no aporten una visió diferent de les falles per ser dones. L'aportem en funció de la nostra sensibilitat, creativitat, intel·ligència o creativitat. De la mateixa manera que hi ha fallers artistes, grans gestors econòmics, cuiners, escriptors... hi ha xiques que fan el mateix o més. Que ho fan igual o millor.

Així que, que més dona que governe?
Que més dona qui faça o pense les coses?

El que importa és que ho faça amb ganes i de la millor manera.

- Begonya Martínez Casanova -

PARAULES DES DE LES CARTES

- Bona vesprada, xiques! –saludà Andrea, només entrar per la porta del casalet–. Sabeu què m’acaba de passar?
- Què va! Millor que això –contestà la jove, amb el rostre il·luminat.
- Millor que això? Espere que sí... Perquè com estiguen els alienígenes per la Terra, malament anem... esclatà Paula, amb el seu pesimisme tan característic.
- A saber! –respongué Maria, rient–. Pense que qualsevol cosa, fins i tot que has parlat amb un extraterrestre.
- Vinga, xiqueta, parla –instà Maria, amb nerviosisme.–
- Doncs que, ahí fora, als banquets, hi havia un home assegut. Un home prou estrany, vestit de negre, de cap a peus de negre, tot ell. El barret que portava al cap era d’eixos alts, com els dels mags dels circs, negre per complet, amb una cinteta roja tan fineta que apenes es veia. S’ha llevat el barret i ha tret de dins una baralla de cartes del Tarot. ¿I per què sabia jo que era una baralla del Tarot? Vos estareu preguntant...–Perquè t’has apropat a mirar... ¡Com si no et coneguérem, amiga! –li respongué, entre rialles, Ainhoa.
- M’he apropat, sí, és veritat, però perquè m’ha cridat ell i... ¡pel meu nom!
- Què dius? Calla’t! –va exclamar Paula.
- Com vos ho conte. I això no és tot... Mamprengué a barallar les cartes i anà posant-les damunt del banc, fent una figura geomètrica. Parlava i parlava i em vaig adonar que deia coses del nostre projecte faller per a enguany. I també comentava sobre membres de la comissió, tant infantils com majors... “Qui eres?” li he preguntat. No m’ha contestat... Tan sols m’ha dit: “La vostra emperadriu, tan important per a tots vosaltres, està en perill. Heu de rescatar-la. Se la volen quedar...”. I jo, de seguida, li he preguntat “Com que la nostra emperadriu? Què vols dir?”.
- A veure, xiques –pregué la paraula Maria–, l’emperadriu que se m’ocorre és l’alcaldessa-presidenta...

—Ostres! És veritat! —exclamà Paula.

— Però, què li pot ocórrer? Per què haurà dit l'home eixe que està en perill i que se la volen quedar? —s'estranyà Ainhoa.

— I que hem de rescatar-la m'havia dit també —afegí Andrea. De sobte, entrà, un poc alterat, Tonet, un dels fallers més estimats de l'associació cultural i un dels membres que sempre s'assabentava de tot el que passava a la població. Pronunciava paraules inconnexes, gesticulava molt histriònicament...

— Yolanda... casalet... volen... presidenta... falla... junta...

— Tonet, què et passa? Què dius? Què li ocorre a Yolanda? Tranquil·litza't, vinga, tranquil, seu i beu un glopet d'aigua —li va dir Andrea.

Una vegada es va calmar Tonet, començà a exposar la informació de la qual s'havia assabentat, sense voler, a una de les cafeteries de l'Albereda. I, en el moment s'havien decidit a anar a buscar la companya per a parlar amb ella, aparegué per la porta, i, subjectant el marc, amb les mans fermes, exclamà:

— Aquesta és la meua falla i no la canvie per res ni per ningú! Em teniu ací per a anys i anys... I segles i segles...

— I nosaltres estem amb tu! —cridaren Andrea, Tonet, Maria. Paula i Ainhoa alhora.

— I tota la resta també, tots! Som un gran equip! Gràcies, Yolanda, per quedar-te amb nosaltres —cridà Quique, malgrat la seua timidesa, des del raconet on es trobava i des d'on havia viscut tota l'escena sense ser vist.

Andrea va eixir corrents a veure si estava l'home de negre, amb barret negre i cinteta roja. L'home no hi era, però, sobre el banquet on havia estat assegut, hi havia dues cartes, dos arcanes majors: l'Emperadriu i el Món...

La combinació de l'Emperadriu i el Món representa l'èxit en tot allò imaginat... Serà un bon premi per al 2026...?

- Adela Ruiz Sancho -

GUARDONATS 2026

BUNYOLS

COURE - Paloma Alba Gómez	COURE - José Manuel Perucho Moreno
COURE - Naroa Ansio Ricart	COURE - Carlos Richart Epifanio
COURE - Paula Argente Romero	COURE - Jorge Rodríguez Álamo
COURE - Jesús Arlandis López	COURE - Adriana Sala Mahiques
COURE - Teresa Carpio Martínez	COURE - David Sempere Serrano
COURE - Hugo Casanova Richart	COURE - Inma Sisternes Soler
COURE - Paula Casanova Richart	COURE - Sergi Taengua Sáez
COURE - Marc Catalá Perales	COURE - Ángela Tejero Ortega
COURE - Laurentiu Covaci	COURE - Pilar Vidal Tomás
COURE - Saray Covaci Vidal	
COURE - José Luis Fenollar Balaguer	OR - Tania Ainoa Pascual Guaita
COURE - Carlos Alejandro Fernández Albert	OR - Vicente Giner Borreguero
COURE - Jon Fito Alba	OR - Izaskun Fito Alba
COURE - Aitana Gutiérrez Sánchez	OR - Jorge Ferri Simarro
COURE - Daniela Iñiguez Molina	OR - Silvia Corts Belinchón
COURE - Álvaro Jiménez Tomás	OR - Ángel Barbera Pardo
COURE - Sara Lagardera Perigüell	OR - Yesica Barbera Padilla
COURE - Aitana Lloret López	
COURE - Pablo Miñana Almiñana	ARGENT - Christian Llopis Pérez
COURE - Rodrigo Miralles Muñoz	
COURE - Inmaculada Pedrón Aparicio	FULLES - Rafael Miralles Vitores
COURE - Carlos Perales Canet	

SOCARRATS

COURE - Yolanda Albert Barbera	COURE - Adria Llopis Perez
COURE - M ^a Angeles Barbera Padilla	COURE - Alfredo Oltra Martinez
COURE - Belen Barbera Pardo	COURE - Natalia Pallas Garcia del Busto
COURE - José Agustin Casanova Valles	COURE - M ^a Dolores Richart Benet
COURE - Ainhoa Egea Juan	COURE - Pilar Tomas Calvo
COURE - Carlos Jesús Fernandez Padilla	
COURE - Genoveva Garcia Ferrer	BRILLANTS - Luis Llopis Llopis
COURE - José Manuel Jimenez Diaz	

DISTINTIUS

COURE - Naya Montoya Ubeda
COURE - Violeta Sicluna Gallego
COURE - Biel Sanchez Martinez
COURE - Rozhvan Etezadifar
COURE - Noa Climent Pla
COURE - Enzo Climent Pla
COURE - Sofia Martinez Pavia
COURE - Mia Covaci Vidal
COURE - Bianca Bautista Tronconi
COURE - Leyre Casanova Escobar
COURE - Leire Garcia Úbeda

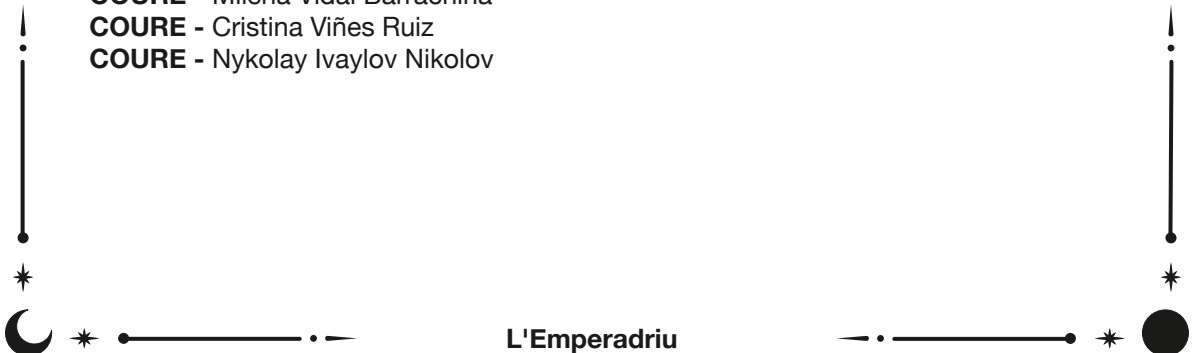
OR - César Cervera Ibáñez
OR - Dídac Gramaje Llorens
OR - Marta Jiménez Tomás
OR - Africa Tormo Galdón

ARGENT - Victoria Viñes Ruiz

SOCARRADETS

COURE - Martina Ferrús Rodríguez
COURE - Dafne Sempere Fito
COURE - Dylan Tormo Galdon
COURE - Milena Vidal Barrachina
COURE - Cristina Viñes Ruiz
COURE - Nykolay Ivaylov Nikolov

OR - Axel Sentandreu Ortega
OR - Vega Gramaje Llorens
OR - Gerard Bolinches Calvo

DE L'OMBRA A LA LLUM

Des de temps immemorials, les emperatrius han sigut un suport en qualsevol àmbit, des de la política a la cultura. Elles han sigut assessores i peces fonamentals que han ajudat als consortes a governar o pendre decisions importants. Les dones han tingut sempre grans problemes per a expressar allò que opinaven o sentien, i poques han sigut permeses a governar o encapçalar càrrecs importants. Han hagut algunes dones que han desafiat les normes i s'han enfrontat a les lleis per tal de poder demostrar la valua i les seues idees.

Les dones per la seua forma de ser, sentir i per la seua naturalitat a organitzar, no de bades el principal paper de la dona sempre era portar endavant la llar, cuidar als xiquets i controlar que no faltara res a les cases, han sigut, són i seran peces claus en qualsevol camp, siga festiu, laboral o polític.

Històricament, quan una dona volia destacar, la societat s'encarregava de silenciar-la, era nomenada el sexe dèbil, perque les societats eren masculistes i no acceptaven que les dones foren fortes, tingueren criteri propi i impossible que poguera donar l'opinió en públic.

El pas del temps va anar demostrant que les dones són importants per la seua paciència, empatia, poder organitzatiu i capacitat de lideratge. La història ha tingut que sucumbir a veure a les dones en càrrecs importants i encara que no s'ha avançat en totes les àrees de forma igualitària, veiem com les "emperadrius" eixen de l'ombra a la llum.

Un dels llocs on la dona ha sigut més maltractada és el món de les falles. Als seus inicis les dones no eren més que la xica "florero" que representava a la comisió allà on anava. No se'ls considerava vertaderes falleres, ja que ni figuraven als registres oficials com a membres de les associacions. Elles es dedicaven a preparar les banderetes per a penjar al carrer, fer les disfresses i poques més. Ells per contra, controlaven la contabilitat, la secretaria i prenien les decisions.

Irònicament, es pretenia que les dones controlaren tot el que passava dins d'una casa, però no se les veia capacitades per a controlar i organitzar una falla. Per fi aplega el moment en que les dones formaran part del cens faller, amb poder per a pendre decisions a les reunions. És eixe el punt de partida per a fer que el món faller canvie en algunes formes d'actuar. Les dones tenim més empatia i sensibilitat per a afrontar problemes, els homes, no és que no en tinguen, però són més "matemàtics", les coses es fan així i no cap alternativa.

Secretàries, delegades infantils, delegada de secció femenina, són els primers càrrecs que les dones comencen a ostentar en les comissions falleres i no ho deurien fer malament, perquè en endavant moltes falles inclogueren dones en les juntes directives. Elles són les que van obrir el camí a que a l'any 90, la dona entrara a formar part de juntes locals. Passàvem de ser unes dones que tenien la missió de representar a les falles a poder dirigir d'alguna manera el món faller, des de les juntes locals, entitat que governa per damunt de les altres comissions.

I és ahí quan ve el pas més important que pot pegar una dona, parlant d'un món que és originàriament masclista, una dona presidenta d'una comissió fallera. La curiositat és que els comentaris sobre la introducció de la dona presidenta foren: valenta, decidida i no un, “ja era hora” .

Poc a poc al món faller, la dona ha anat conquerint tots els càrrecs, fins arribar a ser una dona Presidenta de la Junta Local Fallera. Fet històric que a Xàtiva va ser possible a l'any 2022, amb Celia Gorrita com a primera presidenta de dita associació. Aquesta, i per decissió pròpia, va deixar el càrrec només 3 anys després, 1 any abans de que deguera acabar el segon mandat. I quina va ser la raó? Doncs ací es dirà la realitat d'allò que nigú ha volgut dir. El món faller continua siguent masclista, sens dubte. A quin president li haveren parlat de vegades com li van parlar a ella? A quin president han criticat en la premsa dia sí dia tambe per qualsevol decissió? I no és que fera les coses malament, simplement calia criticar qualsevol fet perquè hi havia qui no concebia que una dona organitzara, vulguen o no ho vulguen reconèixer. Jo he tractat directament amb dos presidents i mai he vist que els tractaren com a la dona.

I això vol dir que ells ho farien millor, doncs no, ja que molts d'ells tenen tantes errades i crítiques com qualsevol dona, però és millor veure les errades dels demés que les d'un mateix. Com es pot demostrar, no importa els anys o segles que puguen passar, encara hi ha un sector masclista que no concebeix veure que una dona estiga al capdavant. Va passar a èpoques antigues, passa ara i malauradament, el futur no serà més benevolent amb les dones.

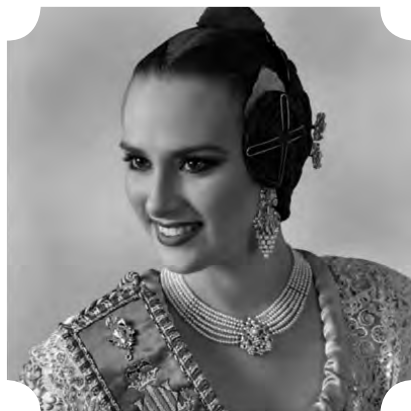
Les emperatrius estan condemnades a ser unes lluitadores i sofridores, encara que siguen més llestes que, com diu el refrany, que la fam.

- Yolanda Pérez -

EL PODER CREADOR DE LES DONES EN LES FALLES

Diuen que La Emperadriu és la carta que representa la fertilitat, la bellesa i la creativitat que fa possible la vida. Quan pense en el món faller, no puc evitar veure en ella el reflex fidel de totes les dones que sostenen, nodreixen i transformen la nostra festa. Perquè si alguna energia dona forma a les Falles, és la seua: discreta però poderosa, silenciosa però imprescindible, quotidiana però profunda.

Ser dona fallera és habitar aquest arquetip. És sembrar idees, cuidar-les amb constància i convertir-les en projectes que arrelen. És oferir bellesa, però també força; és mantindre viva la tradició mentre fem créixer noves maneres d'entendre-la. He après, com a membre de la Cort d'Honor de la Fallera Major de València 2020, que el veritable lideratge femení en la festa no necessita alçar la veu: parla a través dels gestos, de la dedicació, de l'elegància amb què treballem perquè tot isca bé, fins i tot allò que ningú veu.

La Emperadriu és també la carta de l'abundància, del talent que es multiplica quan es comparteix. I així som les dones falleres: indumentaristes que cusen tradició, artistes que modelen emocions, delegades que organitzen l'impossible, falleres majors que simbolitzen un poble i falleres de base que sostenen el dia a dia del casal. Totes, amb la nostra llum pròpia, fem possible que les Falles brillen cada any amb una força renovada.

En el meu camí al costat de Consuelo Llobell, vaig descobrir una altra forma d'entendre aquesta carta: la del lideratge empàtic i generós. Consuelo va ser per a nosaltres un far, una dona que exercia el seu paper amb serenitat, responsabilitat i bellesa interior. Al seu costat, totes vam sentir que la festa és un espai on el talent i el treball de les dones no sols tenen cabuda, sinó que són essencials.

Per això, quan apareix La Emperadriu en el tarot, ens recorda que la creativitat femenina no és ornament: és estructura. Que darrere de cada acte, cada falla plantada, cada instant de la festa, hi ha mans femenines que impulsen, sostenen i transformen. I que el futur de les Falles serà sempre més ric, més obert i més humà quan reconeguem i celebrem aquesta energia.

Perquè en nosaltres, les dones falleres, viu la força creadora que manté viva la festa. I mentre aquesta força continue bategant, les Falles seguiran creixent, bellíssimes i plenes de llum, com ho fa La Emperadriu en cada lectura.

- Marina Fagoaga Benedito Cort d'honor FMV 2020 i 2021 -

COLOREJA LA CARTA DE L'EMPERADRIU

Els Enamorats

*Entre el deure i el desig,
el cor sempre tria sense mirar.
Els Enamorats representen
l'instant en què cal decidir,
quan dos camins s'obrin i
només l'amor sap cap on anar.*

*Aquesta carta parla del vincle
que ens uneix: no només de
l'amor romàntic, sinó d'aquell
amor col·lectiu que fa bategar
la comissió, que encén
l'espurna quan treballem junts,
que ens recorda que estimar
és també construir.*

*Triar amb el cor és l'acte més
valent — i en la falla, com en
la vida, l'amor és el foc que ho
manté tot dret.*

EL VINCLE ENTRE FALLERS

Diuen que ser faller és una manera d'entendre la vida. I potser tenen raó, perquè quan entres a formar part d'una comissió no sols comparteixes una festa, sinó que comparteixes temps, esforços, abraçades i records. A la falla naixen amistats que, fins i tot quan passa la festa, perduren molt més enllà del mes de març.

Fins i tot, podem dir que hi ha parelles que es troben entre cavalcades, paelles, apropòsit o muntant una carrossa a les tres de la matinada. També, complicitats d'aquelles que no necessiten paraules, que s'entenen amb sols un somriure quan tot ha eixit bé a la presentació, a les cavalcades o al ral·li, o una mirada de comprensió enmig de la tensió quan les coses han anat malament. Ser faller és això: saber que sempre hi ha algú que està al teu costat quan s'acosta la "plantà", quan necessites una agulla per a la falda, quan has de parar taula o arregar-la.

No tot és perfecte, és clar. Algunes vegades tenim discussions, moments de cansament i opinions de desacord. Però en aquestes decisions, la comissió demostra la seua força, reconeixem els errors, ens reconciliem i entenem que la finalitat és treballar tots junts pel nostre objectiu: fer falla. Això és la falla, un espai compartit on tots aportem una part de nosaltres, i és la suma de totes eixes parts les que donen sentit a la nostra festa.

Quan arriba el 19 de març, la flama puja i comença la cremà. Tots els esforços, les rialles, els maldecaps i les emocions es barregen en un instant de silenci compartit. En aquest punt, les mirades es troben, ens adonem que la falla se'n va, però el vincle queda. Realment el que perdura no és el monument, sinó les persones que l'han fet possible.

Ser faller és viure intensament, però sobretot és compartir. És construir cada any, no sols una falla, sinó una família.

- Maria Sanz Cañes -

EL DESTÍ...

La nostra història va començar... no sé ni quan ho va fer. El que sí que tenim clar és que van ser les Falles les que ens van unir i més concretament la nostra, la Falla Joan Ramon Jiménez. El destí estava escrit, havíem d'acabar junts i com si d'una carta del Tarot es tractara... era el nostre futur.

Els nostres pares eren fallers, el meu sogre va ser un dels fundadors d'esta comissió i també va ser president durant alguns anys, sobretot, dels primers.

En aquells dies, nosaltres érem xicotets, el meu sogre em cridava amb el nom de "nena" i és que ho era, a vegades no ens deixaven baixar de la rampa que comunicava amb el nostre casal, hem passat per diversos... encara recorde la discoteca que havia dins del nostre casal, era el nostre lloc favorit.

Quan arribava del col·legi, anava a casa, deixava la motxilla i baixàvem corrent al casal, havíem d'ajudar en les carrosses, eren verdaderes obres d'art, sempre hi havia alguna cosa a fer.

Els dijous s'hi reunien les dones i quasi sempre feien xocolata per a berenar, i allí sempre estàvem nosaltres, o també ajudàvem a fer les disfresses per a les cavalcades o posàvem banderetes perquè el nostre barri lluïra bonic en Falles... Com hem gaudit, eren uns altres temps...

Si seguim amb la nostra història, diré que ens vam fer "novios"... ja no record ni quan, a tots els llocs anàvem junts, fins i tot, en les nostres pròpies comunions vam estar...

En fi... tota una vida.

Encara recorde el dia que es va presentar a la meua casa, el Sr Rafael, un home que ens va marcar, jo crec que als dos, va ser president durant molts anys de la nostra comissió, i per a ell, les falles també eren la seua vida, els va proposar als meus pares que jo fora la Fallera Major Infantil, jo tenia en aquells dies 8-9 anys, "l'any de la comunió"... encara recorde les paraules que va dir la meua mare Maribel aquell dia: "Tenim la comunió" i les meues van ser, "doncs no la prenc, jo vull ser Fallera Major"...

Al final vaig aconseguir ser la Fallera *Major Infantil l'any 1983 i per descomptat també vaig prendre la comunió, i de Fallera, el dia de San Josep en la missa en honor al nostre patró.

D'aquell any... recorde poques coses, però hi ha anècdotes que no s'obliden, la Fallera Major va ser la meua cunyada Cristina i el meu President Infantil el meu cunyat Jose Luis.... quins cabretjos agafava el meu xic cada vegada que jo m'havia d'anar amb el seu germà... hahahah... això si ho recorde, i per suposat que vàrem guanyar la millor Falla Infantil de Xàtiva.

També ens han passat coses dolentes, i molt dolentes, com l'explosió en una despertà de diversos coets, i que justament al meu germà li va tocar la pitjor part...va ser el dia de l'Ofrena... va estar a punt de perdre la cama i encara ho recorde com si fora hui mateix, gràcies a Déu tot va quedar en un bon esclai i el meu germà es va recuperar com, també, el nostre amic Rafa que també va eixir ferit en aquella fatal despertà, des d'aquell dia mai he tornat a tirar un petard...

L'any que va ser el meu marit President Infantil, no va poder caure més aigua, ho recorde com si fora ahir, no van haver quasi actes o també l'any en què ens va caure la falla, que desastre... són dates que mai s'obliden i sempre queden gravades en la ment.

Com no ens han d'agradar les falles? Si la nostra vida, gira entorn a elles.

Abans eren uns altres temps i sempre estàvem jugant a jocs en el casal, ja que en aquells dies la tecnologia ni existia, jocs com a "beso, atrevimiento i verdad", en el qual jo somiava que em tocara ell i que fora un bes... amb què poc ens conformàvem.

No puc oblidar de la meua ment les fabuloses paelles que feia el meu sogre, el Sr Sánchez amb el seu equip de cuina, feien 6 o 7 calders al dia, quina barbaritat!!!!, recorde que érem un muntó de gent, molts matrimonis amb els seus fills, o també les torrades d'embotit que ens delectava el meu pare Toni i el seu amic Pepe Sanchis en les cavalcades, que temps aquells... i per descomptat les segones parts de les presentacions on els d'Hergra i algun més ens feien riure de valent amb els seus balls, i com no al Sr. Palomares que ens ensenyava a fer balls per a les presentacions.... que records tan bonics tenim de la nostra infància.

Una festa tan bonica i tan especial com són les Falles, ens van veure créixer, passem de ser xiquets a joves, i sí que vam tindre els nostres enutjos, jo vaig començar una relació amb un altre xic i ell amb una altra xica... però no va funcionar... el nostre destí estava marcat i, clar, després de bastants anys junts va arribar les noces, ens casem un 3 de febrer i he d'explicar-vos que parlàrem de fer-ho vestits de fallers... però hi havia un problema, hahahaha.... jo sempre havia somiat que el dia de les meues noces havia de portar una gran cua, però.... al final em van llevar la idea.... i ens casàrem vestits de nuvis i amb cua, hahahaha.

La nostra falla es va convertir en una família, on any rere any, nosaltres allí continuàvem i el més bonic, junts.

Si les quatre parets del nostre casal parlaren, quantes coses contarien.... quantes anècdotes, alegries, tristeses, enutjos, balls, jocs...., però d'allò que estic segura és que va ser la nostra infància i que ens sentim molt orgullosos de pertànyer a esta comissió, la nostra casa.

Poca gent queda d'aquell temps, però nosaltres aquí seguim i encara enamorats. Com la carta dels Enamorats del Tarot, prenem la decisió més important de les nostres vides confiant l'un amb l'altre i tenint una connexió mútua.

Esta carta representa a un home, una dona i un àngel, les teories diuen que és l'Arcàngel Rafael, (seria intuïció, pressentiment o endevinació..., perquè el nostre benvolgut Sr. Rafael sempre ens ho deia: "acabàreu junts, casats i amb fills". El significat d'esta carta és amor, harmonia i elecció, i jo crec que vam triar bé el nostre camí, ja que va ser presa des del cor.

Enguany hem fet les bodes de plata, portem 25 anys de casats, amb dos fills meravellosos, Marta i Oscar, i dels quals ens sentim molt orgullosos que hagen seguit el nostre camí, la nostra passió per les nostres Festes.

Com no hem de ser una família fallera... FALLERA...? si crec que tenim la passió per les falles a les venes...

Jo no m'imagino la meua vida sense les falles, mire arrere, i no recorde res que no tinga a veure amb elles.

Tal vegada va ser el destí? o bé estava escrit?

"L'amor no es trobar algú amb qui viure sinó
algú sense el qual no es pot viure"

- Isabel i Koke -

NO HI HAURÀ A VALÈNCIA DOS AMANTS COM NOSALTRES

No hi havia a València dos amants com nosaltres, però ara el record del nostre amor es desfà entre les cendres com si les flames també el cremaren per complet.

Només el veig a ell, com si la resta del món es diluïra a través del fum. Des de l'extrem oposat de la falla en flames em retorna la mirada agafat de la mà d'ella, com si haguera substituït la meua amb facilitat. La realitat, no obstant això, és que els seus ulls estan clavats en els meus, com cada any des que ens vam conèixer, amb la tendra edat on la innocència no ens permet adonar-nos del significat d'una connexió com la nostra.

Prem la mà d'ella com prenia la meua quan, el nostre any, aquell que vam viure junts entre jocs i rialles, la falla infantil desapareixia entre les flames; com ha pres la meua en innumerables ocasions des d'aquell moment en què encara havíem d'inclinar el cap cap arrere per a acomiadar-nos de la nostra falla.

Estic segura que mai s'ha vist una fallera infantil amb la mirada tan lluminosa com la que tenia jo cada vegada que el mirava, ni un president infantil que cuidara tant la seua companya. I jo mai m'he sentit tan volguda com cada vegada que ell m'ha abraçat al llarg dels anys, com cada dia de la Cremà, recolzant el meu cap al seu muscle i compartint part de la tristesa que ens inundava cada vegada que el foc es menjava la falla.

Ara és un altre cap el que es recolza al seu muscle, una altra mà la que prem la seua, una altra tristesa la que envolta la d'ell per alleugerar-la, mentre jo em consumisc com la falla que va reduint-se a cendres davant meu, amb més tristesa que mai, una que, aquesta vegada, no puc compartir.

Em queda el consol de l'impuls que ens va moure als dos quan, en retrobar-nos i assabentar-me de les novetats de la seua vida, de la nova parella amb qui compartia tant, vam admetre amb un bes inesperat i inadequat tot el que havíem estat callant al llarg de tots aquells anys, quan els seus dits recorregueren racons de la meua pell que mai havien trobat i el vaig sentir més a prop del que he sentit mai ningú. Potser férem mal, però jure que, per molt que diguera Vicent Andrés Estellés, no hi havia a València dos amants com nosaltres en aquell moment.

Voldria cridar en veure com ha reaccionat ell davant el que compartírem fa uns dies, davant la culminació d'eixa lluminositat que hem retés tant de temps: amb por, però, per damunt de tot, amb lleugeresa a l'hora de trencar-me el cor. Voldria cridar-li a ella que no l'estima, no com a mi, perquè ara és a mi a qui mira i fa tres dies era la meua pell la que estudiava amb els seus llavis. Perquè no pot condensar en uns mesos amb ella tot el que ha crescut entre nosaltres des de la infantesa.

I, tot i això, em quede callada i deixe que el meu cor trencat es derruïska junt a l'estructura de la falla, que es creme amb ella, i desitge que se l'enduguen junt a les cendres quan acaben les Falles; que, per fi, em deixen lliure, encara que sé que no hi haurà mai a València dos amants com nosaltres.

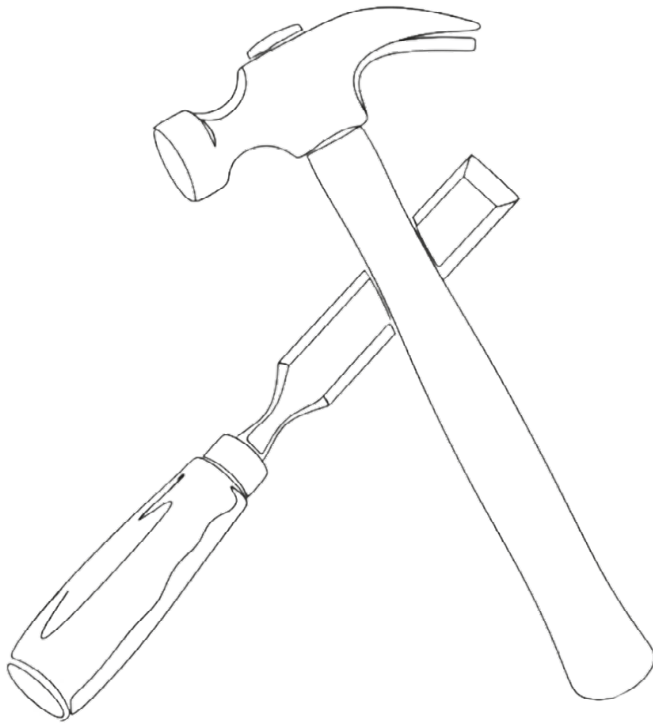
- Aitana Amorós -

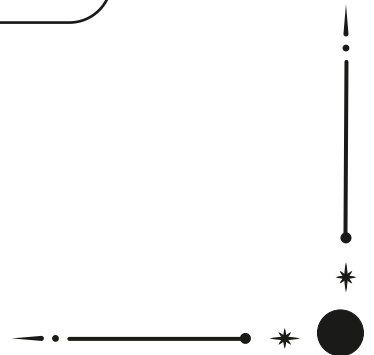
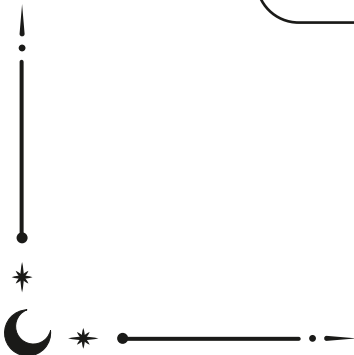
- Il·lustració d'Àngela Lledó -

La Força

*“Hi ha flames que no
cremen, però pesen
en silenci, rostres que
riuen fort mentre ploren
per dins.*

*La força no és cridar: és
sostenir-se sencer quan
tot tremola, i el cor et
demana descans.”*

TRANSFORMAR LA DIFICULTAT EN OPORTUNITAT

Companyia Valenciana de la Seda troba les seues arrels en la tradició sedera valenciana, un llegat que es remunta l'any 1770 amb la fundació de la històrica empresa Rafael Catalá al barri de Velluters, cor de l'esplèndida activitat sedera del Regne de València. Huit generacions després, treballem amb la mateixa vocació: conservar la teixidura de seda tant per als vestits regionals com per a la decoració. Custodiem un arxiu tèxtil que abasta des del segle XVIII i que ens permet mantindre vius els estils, dibuixos i colors amb rigor històric, alhora que combinem la innovació dels telers més avançats amb la preservació dels telers manuals d'espolí.

El nostre compromís és clar: salvaguardar la riquesa del tèxtil valencià i donar vida a la cultura i al patrimoni que formen part de la nostra identitat. El passat mes d'octubre, València va viure un dels episodis meteorològics més durs dels últims anys. La DANA va descarregar amb intensitat, deixant darrere d'ella inundacions, danys materials i la sensació que, en tot just unes hores, tot podia quedar paralitzat. No obstant això, el que no es va detindre va ser la capacitat de reacció i la fortalesa dels valencians. Des de la nostra empresa, ho patirem de primera mà, però també fórem testimonis de la immensa solidaritat i de la força col·lectiva que caracteritza esta terra.

Diem que la resiliència està en el nostre ADN perquè així ho demostrem cada vegada que l'adversitat ens posa a prova. A València no ens rendim: ens organitzem, col·laborem i trobem la manera d'alçar-nos. Este mateix esperit que es viu en el món faller —en què comissions senceres treballen unides per a dur endavant la festa més emblemàtica de la ciutat va ser el que s'activà davant la DANA.

La capacitat d'esforç col·lectiu, l'organització i la dedicació desinteressada es convertiren en motor per a afrontar la situació amb força i esperança.

Foren molts els veïns, associacions i voluntaris que no dubtaren a ajudar aquells que més ho necessitaven. Des de llevar fang de carrers i baixos inundats, fins a oferir menjar, roba i refugi als afectats. Este moviment espontani de solidaritat fou un reflex del millor de la nostra societat. També hem de destacar el suport d'institucions i fundacions com la Fundació Hortensia Herrero, que es bolcà a recolzar iniciatives per a la recuperació, va contribuir al fet que el teixit social i empresarial poguera tornar a posar-se en marxa amb rapidesa.

En el nostre cas, la DANA colpejà fort les nostres instal·lacions i activitat. Hi hagué moments en què semblava difícil reprendre la normalitat. No obstant això, gràcies a l'esforç del nostre equip i al suport rebut, poguérem tornar a alçar cada procés, cada àrea i cada projecte. Lluny d'afeblir-nos, la situació es convertí en una oportunitat per a demostrar la nostra capacitat d'adaptació, el nostre compromís amb els treballadors i clients, i la importància de no rendir-se davant l'adversitat.

El viscut a l'octubre va ser dur i va suposar un repte enorme per a tota la societat valenciana. No tots els camins han sigut iguals, però sí que compartim la convicció que la unió i la solidaritat són la nostra major fortalesa. En el nostre cas, podem dir amb orgull que hem sabut transformar la dificultat en una oportunitat, i que hui estem més forts que mai.

- Companyia Valenciana de la Seda -

VALERIA I LA FALLA DEL TAROT

Enguany, les Falles eren diferents per a Valeria.

La seua iaia estava malalta i no podia eixir amb ells com sempre.

Abans que se n'anaren, li va dir:

—Enguany vull que dibuixes les teues falles preferides i després me les expliques amb tooooot detall.

Valeria va somriure. Va agafar la seua llibreta, els seus colors... i una bufanda de la iaia, per portar-la amb ella al cor.

A Valeria, com a la seua família, li encantaven les Falles.

Cada 19 de març eixia amb els seus pares i els seus avis a veure els monuments per tota la ciutat. Li agradaven el soroll, els colors, els ninots, la pólvora... i també veure com tot allò cremava en la cremà.

Perquè cremar una falla no és el final: és el començament d'alguna cosa nova.

La primera que van visitar era d'indis i vaquers.

Tenia colors forts: roig, marró, groc... moltes armes i expressions que van fer que Valeria se sentira un poc incòmoda.

La segona semblava una selva, plena d'animals divertidíssims que la van fer riure i plantes exòtiques que no deixaven de cridar-li l'atenció.

La tercera era una falla de llepolies. A Valeria li encantaven, i tots' aquells colors i formes van captar la seua atenció... fins que va recordar un dia en què en va menjar tantes que es va posar malalta.

Aquell dolor tan gran a la panxa la va fer passar ràpidament al següent monument.

Després de veure moltes més falles, Valeria es va quedar parada davant d'una molt especial.

Era la Falla del Tarot.

Era l'última que visitarien, just la que estava davall de casa de la seua iaia. Hi havia cartes gegants flotant, amb dibuixos màgics. Al centre, una figura amb un barret d'estreles i una capa brillant. No entenia molt bé la temàtica, però s'havia quedat hipnotitzada.

—Mare, m'explicaries de què va esta falla? —va preguntar Valeria.

—Clar que sí, carinyo. Açò és el tarot. S'assembla a un joc de cartes. Algunes persones l'utilitzen per fer preguntes sobre la seua vida, els seus somnis i fins i tot les seues emocions.

Qui les llig fa una interpretació de les cartes que van eixint.

Valeria s'hi va acostar un poc més. Va estendre la mà per tocar una de les estrelles que semblaven flotar a l'aire, quan una veu suau va dir:

—Benvinguda, Valeria. Soc el Sol, un dels arcans majors de la baralla, i vinc a presentar-te alguns dels meus companys. Ells t'ajudaran a entendre i expressar les teues emocions. Para molta atenció, perquè cada carta et mostrarà alguna cosa important. Una carta va baixar flotant. Era una torre amb llamps caient, i es va presentar així:

—Hola! Jo soc la Torre.

—Una torre? —va preguntar Valeria—. I quina emoció eres tu?

—La IRA. A voltes t'enfades perquè alguna cosa et fa mal o no és justa. Com quan la teua iaia no pot eixir amb tu i et dona ràbia.

—Sí... m'ha passat este matí —va dir Valeria fluixet.

—Està bé sentir-ho. Però és important respirar, parlar... i no explotar. Jo et done força per defensar-te, però amb cura.

Una altra carta va descendir a poc a poc, brillant com una cuca de llum. Era una estrella radiant.

—Jo soc l'Estrella, i represente la TRISTESA. Arribe quan alguna cosa et fa sentir menudeta per dins. Com quan trobes a faltar algú, perds alguna cosa o et fa mal l'ànima.

—Plorar està bé? —va preguntar Valeria.

—Clar que sí. Plorar és com regar les plantes del cor. Després, creixen coses noves.

Va aparéixer una tercera carta. Era una lluna amb cara de dona.

—Soc la Lluna, i represente la POR.

—Tu eres la por? Pensava que la por era roïna...

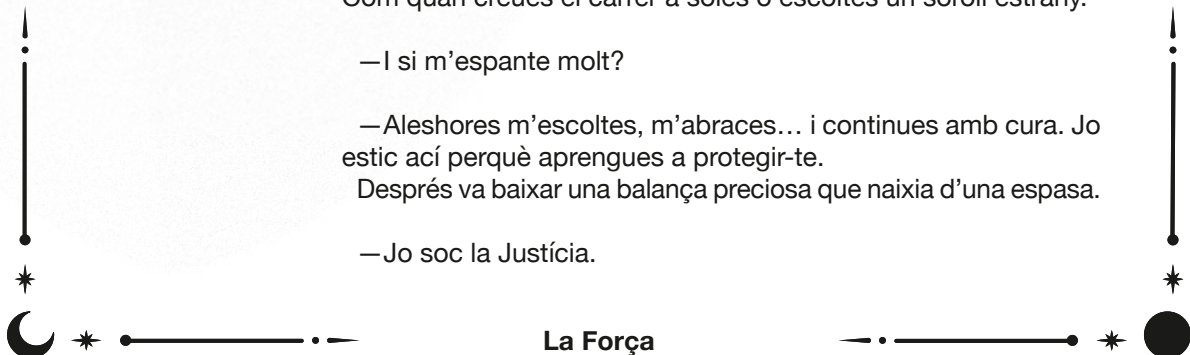
—No, xicoteta. La por t'avisa quan alguna cosa pot no estar bé. Com quan creues el carrer a soles o escoltes un soroll estrany.

—I si m'espante molt?

—Aleshores m'escoltes, m'abrades... i continues amb cura. Joestic ací perquè apregues a protegir-te.

Després va baixar una balança preciosa que naixia d'una espasa.

—Jo soc la Justícia.

—I quina emoció eres tu? —va preguntar Valeria.

—El FÀSTIC o el REBUIG. T'ajude a dir “açò no m'agrada” o “açò no és bo per a mi”.

—Com quan vaig veure la falla de llepolies i me'n vaig recordar del dia que en vaig menjar tantes que em feia mal la panxa! —va riure Valeria.

—Exactament. O quan algú no et tracta bé. Jo t'ajude a posar límits i a cuidar-te.

Finalment, va aparéixer de nou el Sol amb una careta somrient.

—Hola una altra vegada, Valeria! —va dir content—. I porte l'ALEGRIA.

—Que bé! —va contestar la xiqueta.

—Arribe quan rius, jugues o compartixes alguna cosa bonica. A voltes m'amague, però sempre estic prop si mires bé.

—A voltes estic trista... però després em recorde d'alguna cosa bonica i m'alegre.

—Això és! Ja saps com trobar-me!

—Totes vivim dins de tu —va continuar el Sol—. Quan ens coneixes, com el foc, deixem d'espantar.

Just en eixe moment, sa mare la va cridar:

—Valeria! La iaia ha eixit al balcó per veure la cremà amb tu!
Va córrer fins a casa, va pujar les escales i va abraçar fort la seua iaia.

—Com han sigut les falles, xiqueta meua?

—Màgiques, iaia. Hui he après que les meues emocions són com cartes... i que cadascuna m'ensenya alguna cosa especial.

Li queien llàgrimes per les galtes, il·luminades pel foc.

—No et preocupes per les llàgrimes —va dir somrient—. Són de felicitat. Hui he après que també es pot plorar de contenta.

Juntes, mentre Valeria contava amb tot detall cada falla que havia visitat, van veure com la Falla del Tarot cremava en la nit.

I Valeria ja no tenia por, ni tristesa, ni ira, ni fàstic...

Valeria estava feliç, perquè sabia que el foc no esborra: el foc transforma, quasi tant com entendre les emocions.

* - Alejandra García -

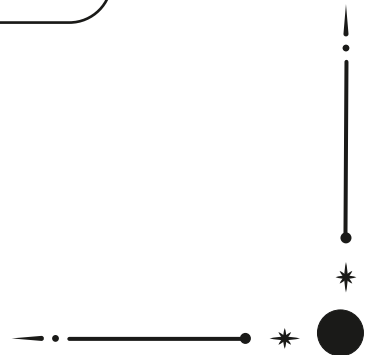
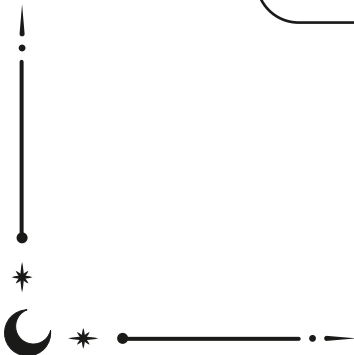
El Carro

VII

*Amb el cor ple de pólvora
i el futur entre mans, són
ells qui alcen la falla, sense
por, amb afany.*

*Roden les rodes del carro,
joves de pas valent, tirant
amb força viva del present
al següent.*

FALLERS DE TOT L'ANY

«I per a tu què són les falles?»

Quantes vegades hem escoltat eixa pregunta i quantes respostes idèntiques. «Pólvora, sentiment, tradició, música, flors...» i una eterna enumeració de conceptes abstractes i oficis vinculats amb la festa que ja coneguem de sobra.

Que sí, que les falles són tot això, que són les nostres arrels, una forma de vida, una segona família per als fallers i el sustent per a molts artesans. Però, a més amés, les falles són FEINA. I açò ho saben bé els fallers, anomenats com el meló, *de tot l'any*.

Fallers hi ha de molts tipus. *Els de casal*, que no es visten ni pagant-los; *els de luir palmito*, que pagarien per vestir-se en més ocasions al llarg de l'any. *Els de bressol*, que inclouen esta dada fins i tot al currículum; o els que apareixen *de març en març*, dels quals no sen recorda ningú llevat del secretari que ha d'anar identificant-los amb ajuda del cens.

Dins d'aquesta inmensa barreja de personalitats falleres, trobem els *fallers de tot l'any*. Poden tindre una vida social més o menys tranquil·la, però la seua faceta fallera està sempre activa, disposta a entrar en acció en qualsevol moment. Són vertaders mestres en l'art de compaginar tasques falleres amb assumptes personals, competència digna de títol universitari. La seua ment esta en constant funcionament, qualsevol situació pot inspirar idees que aplicaran més tard als seus projectes fallers. El moment més inoportú serà l'indicat per a gestionar un nou problema de la falla com, per exemple, fer la comanda de beguda per a la setmana gran mentre esperes entrar a consulta del metge o enviar documentació d'última hora en la boda de la teua germana.

La vida al casal d'un *faller de tot l'any*, es basa en els soparets de divendres i els diumenges d'«avançar feina». Diuen «avançar» perque sona millor que «fer», els fa sentir que van bé de temps encara que mai siga així i no perdre la motivació. Decoracions, escenografies, atrezzo, disfresses, carrosses... el casal es converteix en un taller d'artesans especialitzats en tot tipus de destreses artístiques. Fusters, pintors, interprets, dissenyadors, sastres, i un vaivé de professionals no remunerats que treballen a contrarrelotge i per amor a l'art, i per descomptat, a la seua comissió.

Hi ha qui pensa que els casals obrin el mes de març i romanen tancats la resta de l'any. Però la crua realitat és que el dia que menys imagines, a l'hora més intempestiva, el més probable és que hi haja algun *faller de tot l'any* concentrat i resant per acabar la feina a temps. Tot i així, esta espècie en extinció, encara troba forces per celebrar alguna festeta i la voluntat d'organitzar-la. S'ofereixen a portar al dia la lista d'assistents, fixar horaris de cobraments i fer les comandes i compres prèvies.

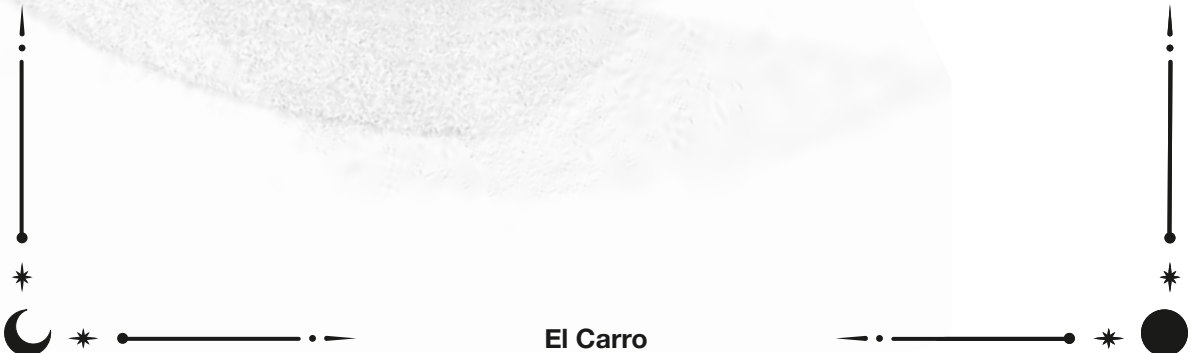
Amb una vida tan llogada, el més lògic seria pensar que no els queda temps per a ells. I efectivament, el *faller de tot l'any* disposa de poques estones que poder dedicar al seu entorn personal. No obstant això, no dubtarà en participar en els jocs de saló els dimarts

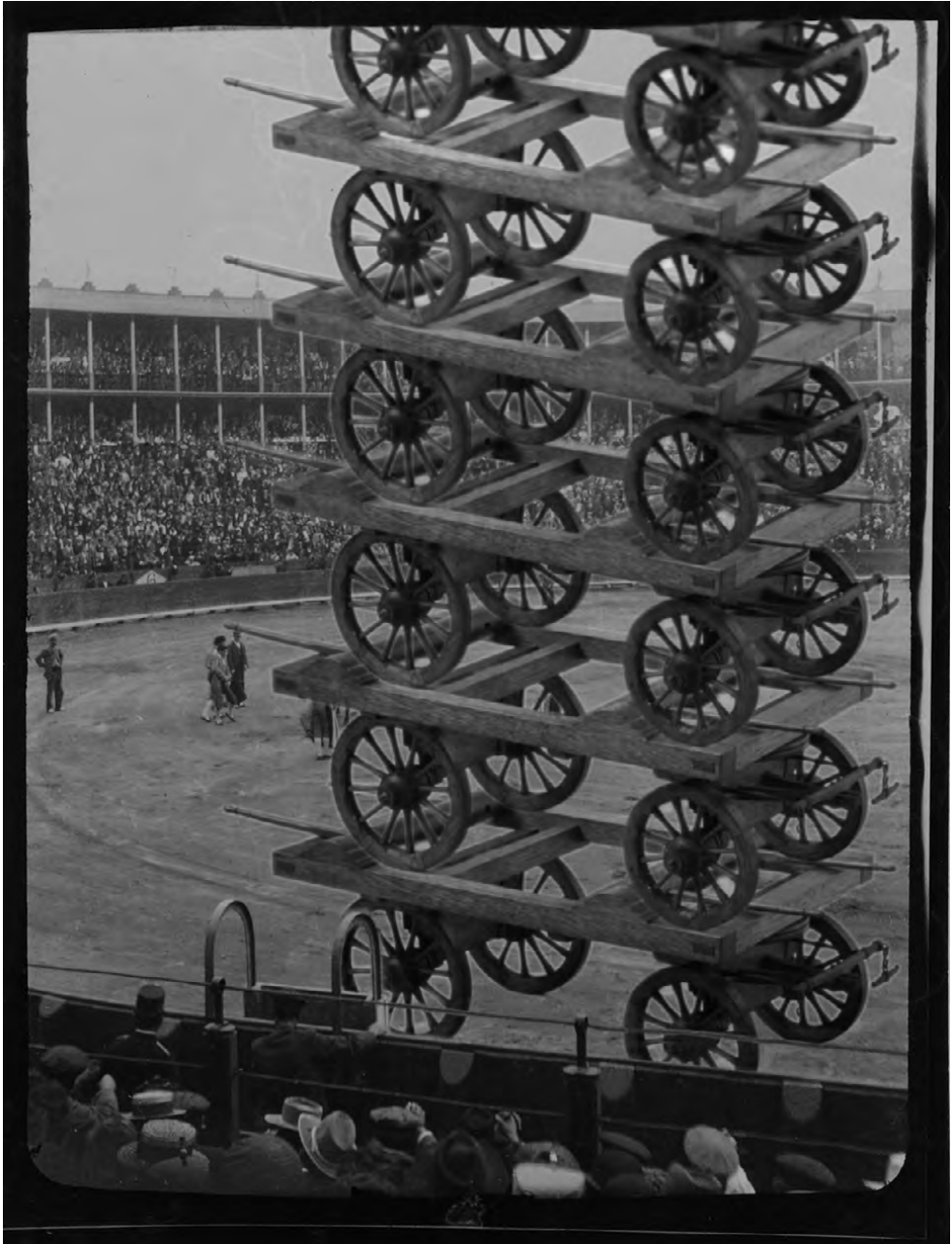
o en ocupar tot un cap de setmana en competicions esportives en representació de la comissió. Per als més extrovertits, les hores d'assaig es tornen tan importants com les de son per assegurar l'èxit del *playback*, el sàinet de Fira, l'aproposit de la presentació o el quadre escènic de la cavalcada del ninot.

En definitiva, el *faller de tot l'any* és el candidat perfecte per a ocupar un carrec a la directiva de qualsevol comissió. Són l'interés de tot president de falla, doncs per a aquesta figura, la fortuna més gran és poder rodejar-se d'aquest tipus de fallers iconfiar en ells les més pesades i valuoses tasques, a les quals no pot atendre per haver de gestionar la resta d'obligacions que il corresponen. Formar un equip amb ixe potencial és la clau de l'èxit per a culminar un bon any faller. Els *fallers de tot l'any* són el motor de la comissió, ells fan rodar la resta de peces amb l'esforç de molts mesos i mantenen viva la flama amo el comboi i les vivències que fan servir de combustible.

I és que la vida fallera és això, el dia a dia d'un grup de persones que conviu en una casa anomenada casal, que han de cuidar i mantindre en bones condicions per garantir el seu benestar. És la planificació i gestió d'ingressos i despeses per tal de cobrir les necessitats del grup. És la il·lusió de transmetre als més menuts els costums que mantenen els grans en record dels nostres avantpassats. És el refugi on desconnectar d'un treball que no t'ompli i descobrir habilitats que t'obriran noves portes. És conèixer persones que et donaran nous punts de vista i es convertiran en pilars fonamentals. La vida fallera és el treball invisible que realitzem al llarg de l'any, és aquella que tractem de compaginar amb la personal i la que, inevitablement, ens caracteritza als *fallers de tot l'any*.

- Maria Belda Sanchis -

- Il·lustració de Juan Monzón -

EL FUTUR QUE JA ESTÀ PRESENT

Hi ha qui pensa que els joves només venim a gaudir de la festa, però nosaltres sabem que això està molt lluny de la realitat de la nostra comissió. Som els que arribem primer i ens n'anem els últims, els que aportem idees noves, els que no tenim por de provar, d'innovar i de donar-li una volta a tot allò que fem. Si cal organitzar un acte, fer una activitat, decorar el casal, fer tornejos o portar les xarxes, sempre hi ha algú de nosaltres preparat per a dir: "Som-hi!".

Som creatius, resilients i digitals. Fem nostra la tradició, la barregem amb les noves idees i la convertim en projectes que acaben sent records. Entre preparatius, festes, o eixides a València per viure la mascletada, no esperem que ningú ho faça: ho fem nosaltres. Sense excuses, sense por i sempre amb ganes. Per a nosaltres, ser jove i faller no és només viure la festa... és construir-la.

També assumim responsabilitats: participem en les delegacions, col·laborem en l'organització d'actes, ajudem en la decoració, en el llibret i en tot el que calga. Potser el nostre treball no sempre es veu, però sempre es nota.

Per això, reivindicuem que sense la joventut, moltes falles no tindrien relleu generacional ni l'energia necessària per a continuar. Som el motor del canvi, el pont entre la tradició i la innovació, entre el que és la falla i el que pot arribar a ser.

Ser joves a la falla és mirar la festa amb ulls d'il·lusió i construir-la amb mans d'esforç. I si mirem el temps de feina, les hores dedicades i la passió que hi posem... Podem dir amb orgull que el futur de la falla, nosaltres, ja l'estem fent present.

- Maria Sanz Cañes -

Diumenge 15-02-2026

11.00 h Cavalcada del ninot infantil
18.00 h Concert de pasdobles.

Dissabte 21-02-2026

10.00 h Ofrena d'ous a Santa Clara.

Divendres 27-02-2026

20.00 h Premis d'exposició ninot i XXVI concurs maquetes, pati Casa Cultura.

Dissabte 28-02-2026

08.00 h Macrodespertà, carrers de Xativa
12.00 h Acte contra la violència de gènere, Ajuntament
20.00 h Crida FFMMX,
22.00 h Sopar de Crida, Saló Santa Creu

Dissabte 07-03-2026

11.00 h Visita a la mascletà de Valencia

Diumenge 08-03-2026

12.00 h Dinar popular de Germanor

SETMANA FALLERA 2026

Diumenge 15-03-2026

14.30 h Dinar
17.00 h Visita de JLFX a la plantà dels monuments de la Ciutat
22.00 h Sopar de torrà

Dilluns 16-03-2026

08.00 h Despertà
09.00 h Esmorzar
13.00 h Cercavila pel barri
14.00 h I Mascletà, Jardí de la Pau.
14.30 h Dinar
19.00 h Lliurament de premis
22.00 h Sopar i festa amb DJ

Dimarts 17-03-2026

09.00 h Esmorzar
13.00 h Cercavila pel barri
14.00 h II Mascletà, Jardí de la Pau
14.00 h Dinar
17.15 h Visita a les falles
22.00 h Sopar i entrega de recompenses
00.00 h Simultània

Dimecres 18-03-2026

09.00 h Esmorzar
13.00 h Cercavila pel barri
14.00 h I Mascletà, Jardí de la Pau
14.00 h Dinar
17.30 h Ofrena de flors a la Mare de Déu de la Seu
22.00 h Sopar i festa amb DJ
00.00 h Nit del foc.

Dijous 19-03-2026

11.00 h Missa en honor a Sant Josep i posterior trasllat del sant en processó
14.00 h VI Mascletà, Jardí de la Pau
15.00 h Dinar
17.00 h Globotà
18.00 h Traca quilomètrica
18.30 h Xocolatà
21.00 h Cremà falla infantil
23.00 h aprox. Cremà falla

Divendres 27-03-2026

20.00 h Lliurament dels PREMIS CADAFALS 2026.

ENTREVISTA RECOMPENSA

Conta'ns, qui és Helena?

Helena és una persona molt inquieta, nerviosa i perfeccionista. Responsable i, de vegades, alocada. Molt familiar: per a ella, la família és el més important. Amiga dels seus amics.

Treballadora incansable, apassionada i sempre molt implicada en tots els projectes i tasques que du entre mans.

Què és per a tu ser fallera?

Ser fallera per a mi és vida, és sentiment, és il·lusió, és tradició. Ser fallera és més que lluir un vestit bonic: és sentir orgull per una tradició, formar part d'una falla i viure amb intensitat la cultura valenciana, però també és treballar perquè la nostra festa perdure sempre i transmetre als nostres fills eixe amor per la festa valenciana.

T'esperaves obtenir la recompensa? Què suposa per a tu este reconeixement?

No, la veritat és que enguany no l'esperava; per a mi va ser una gran sorpresa. Obtindre esta recompensa suposa un gran honor, ja que és atorgada per la resta de fallers que ja la tenen i són els qui valoren el treball de la persona elegida.

De totes les tasques que es realitzen durant l'any, en quina t'agrada més participar?

No sabria dir-ne una, però pense que preparar una presentació és una tasca molt important, encara que no diria que és la més important, perquè comporta moltes coses: decoració, protocol, organització...

Quin és l'acte que més t'agrada de la setmana fallera?

L'Ofrena de flors. És un dia per a ofrenar a la nostra Mare de Déu i, per a mi, és un acte molt emotiu.

Què vas sentir quan van dir el teu nom?

- Molta sorpresa
- Nervis
- Alegria
- Orgull de formar part d'esta comissió
- Responsabilitat

Com viviu les Falles a casa?

A casa les Falles es viuen molt intensament. El que més ens agrada a les tres és vestirnos de falleres; per tant, tenim un bon embolic muntat a casa de ma mare de vestits, adreços, sabates, can-can, mantellines, monyos...

Menys mal que sempre està ma mare per a tindre-ho tot ben organitzat.

Este any és especial per a tu i per a la teua família. Com esperes que siguen les Falles?

Sí, este any serà molt especial, ja que feia molts anys que no ens podíem vestir les tres juntes, i per fi este any estarem les tres en Falles i podrem gaudir de tots els actes juntes.

Em fa molta il·lusió poder desfilat amb elles.

Quin any recordes amb més estima?

En la meua vida fallera tinc molts anys de bons records: 1980 com a FMI, 1999 com a FM, en 2014 Andrea va ser FMI i en 2018 ho va ser Carlota, i altres moments que també ho han sigut per diferents motius.

- HELENA TORTOSA GARCIA -

Z	S	A	C	E	R	D	O	T	E	S	S	A	U
Q	W	K	A	O	U	N	O	K	T	Q	V	E	I
I	D	O	D	H	Q	P	A	W	L	Y	Y	B	K
W	J	Z	Z	Q	Q	Q	K	M	A	M	O	M	T
P	D	Y	J	E	D	V	N	J	Y	A	J	T	L
P	U	F	Q	E	M	P	E	R	A	D	R	I	U
Y	O	H	S	S	X	G	N	N	L	U	B	S	N
A	D	L	F	Y	J	N	P	J	I	U	L	P	B
G	I	X	Y	C	W	B	O	I	G	A	K	O	N
T	V	X	R	B	M	O	Z	C	A	R	R	O	I
S	H	J	Q	E	N	A	M	O	R	A	T	S	Z
M	A	G	Y	M	Ó	N	Q	X	F	H	C	S	D
V	N	U	D	R	A	G	P	I	I	U	K	U	T
D	O	N	U	P	F	O	R	Ç	A	E	H	L	W

BOIG / SACERDOTESSA / EMPERADRIU / MAG
 ENAMORATS / CARRO / FORÇA / MÓN

El Món

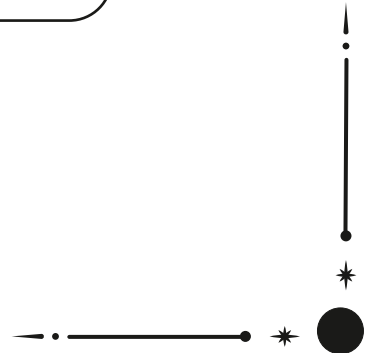
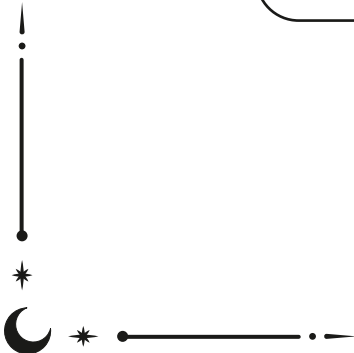

VIII

*Quan les flames
s'apaguen i la música
es fon amb el silenci, el
cercle es tanca, però la
màgia continua.*

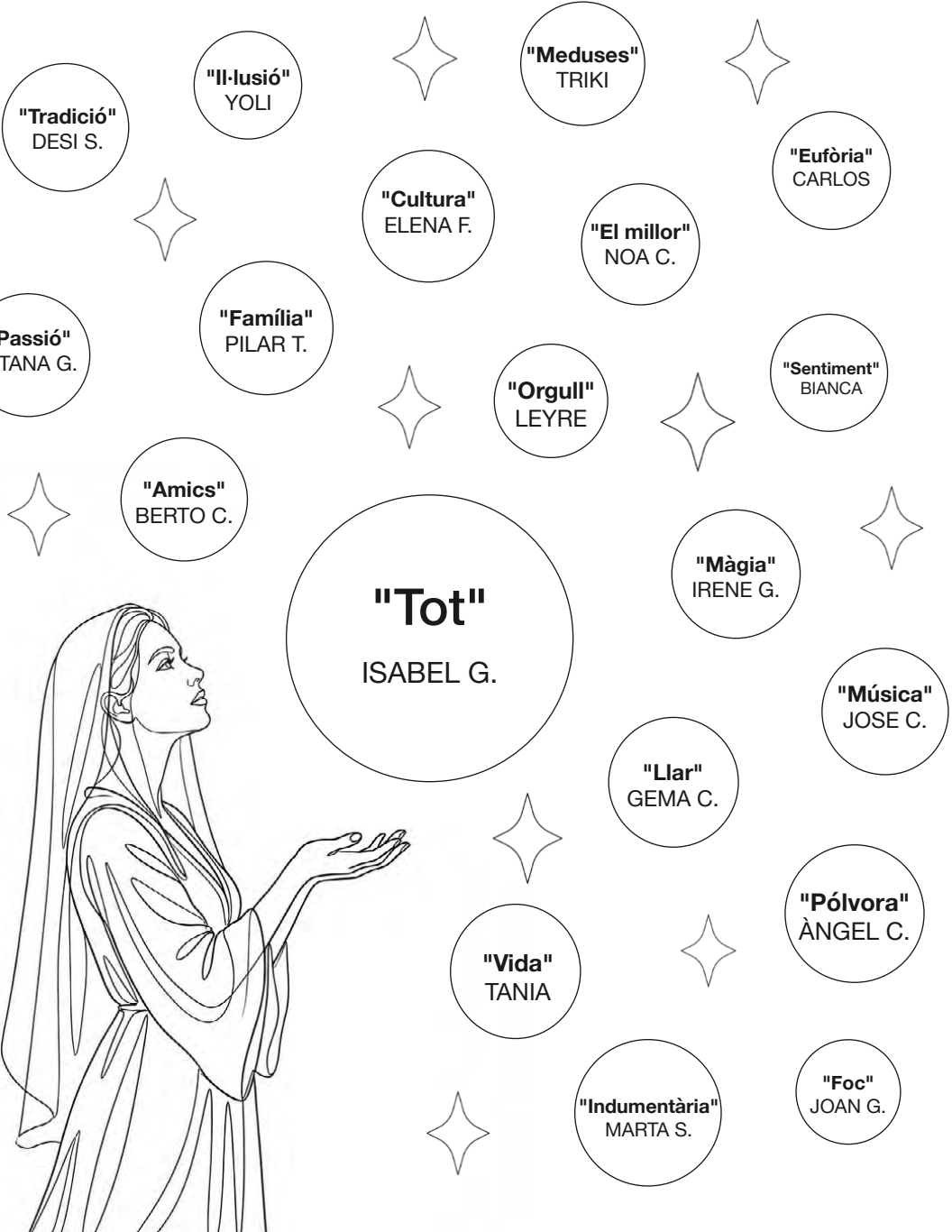
*Hem ballat amb
l'estrella, parlat amb
la lluna, lluitat amb el
carro i abraçat la força.*

*Ara, el Món ens recorda
que tot forma part d'un
mateix ritme etern.*

EL MÓN FALLER PER A MI ÉS:

“UNA FAMILIA QUE M’HE TROBAT EN EL CAMÍ DE LA VIDA...”

MEMORIA D'UN ANY 2024-2025

22 de març. Anna I., Vega i Gerard assisteixen als Premis Cadafal, els quals reconeixen el treball dels artistes falles.

13 d'abril. Festa de l'Apuntà. Donem la benvinguda als nous fallers!

19 d'abril. Celebrada la reunió i havent anunciat l'única candidatura presentada, i després d'haver-la sotmesa a votació és elegida la junta gestora formada per Maria Belda Sanchis, Helena Tortosa Garcia i Anna I. Calvo Pastor (en deixar el seu càrrec com a Fallera Major de la comissió).

17 de maig. Reunits al casal i presentades les candidatures a Fallera Major, Fallera Major Infantil i President Infantil, són elegits els nous representants de la JRJ: Desirée Garcia Francés i Marta Jiménez Tomás.

18 de maig. Les FFMMX, Patricia Giner Montagud i Vera Langa Súñer, posen punt i final, celebrant l'acte del Comiat. Junt a elles, les seues corts d'honor i acompanyants, diuen adéu a aquest meravellós any, així com Anna I, Vega i Gerard, com a representants de la comissió.

24 de maig. Comiat del nostres representants per a les falles de 2024, ells han sigut: Anna I. Calvo Pastor, Vega Gramaje Llorens i Gerard Bolinches Calvo.

25 de maig. Els xiquets i xiquetes de la comissió assisteixen al seu Sopar de gala infantil, organitzat per les nostres delegades.

27 de maig. Ja tenim FFMMX 2025! 31 de maig. El xiquet Hugo Alagarda Corts és elegit com a president infantil de la comissió.

2 de juny. Marta, la nostra Fallera Major Infantil i Carlos Fernández participen a la processó del Corpus Christi, donant vida a un angelet i al personatge bíblic de l'Agüelo Colomet.

7 de juny. Anna I, Fallera Major de 2024 acudeix acompanyada de Manolo Roca a la Gala Fallera celebrada a Alzira.

11 de juny. Presentació pública de les FFMMX al Convent de Sant Domènec. Fallera Major Gisela Carpintero Alventosa i Fallera major infantil Gisela Huerta Cardós. Aquest any tenim la sort de que un dels nostres fallerets formen part de la cort infantil com acompanyant de la primera dama, Gerard Bolinches Calvo.

15 de juny. Desirée, Marta, Hugo i Anna I assisteixen al Besamans de la Mare de Déu dels Desemparats de València, sent el primer acte al que els nostres representants assistixen amb indumentària valenciana.

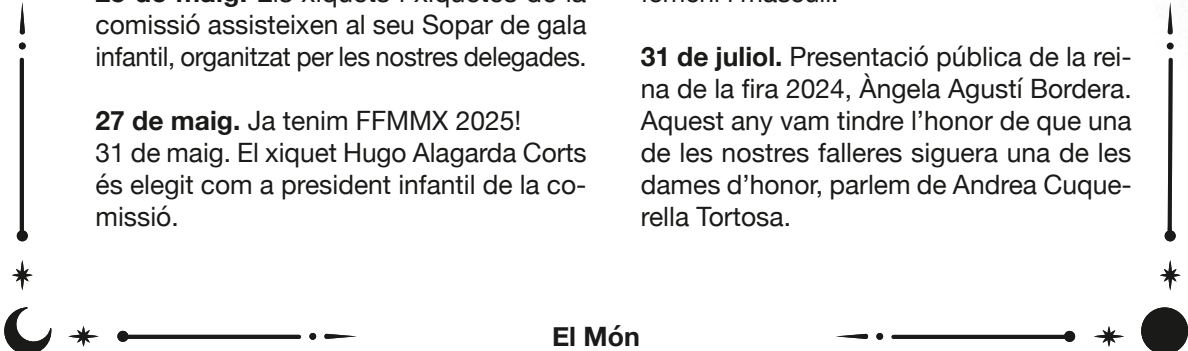
17 de juny. Inauguració del MUF, el nou Museu Faller de Xàtiva.

25 de juny. Inauguració dels Jocs de Saló on Desirée va desfilar junt a Helena.

29 de juny. Festa Eivissenca.

5, 6 i 7 de juliol. Torneig de futbol sala femení i masculí.

31 de juliol. Presentació pública de la reina de la fira 2024, Àngela Agustí Bordera. Aquest any vam tindre l'honor de que una de les nostres falleres siguera una de les dames d'honor, parlem de Andrea Cuquerella Tortosa.

18 de març. Enguany no hem pogut fer la cercavila pel barri amb la xaranga, ni anar a la mascletà perquè s'han ajornat tot els actes previstos per a aquest dia a causa de les condicions meteorològiques. Així que dinem al casal i, de vesprada, improvisem un torneig de jocs de saló. Per a berenar, Jon i Paloma ens preparen uns bunyolets boníssims. Després de sopar, passem l'última nit de falles amb el nostre DJ, Jordi.

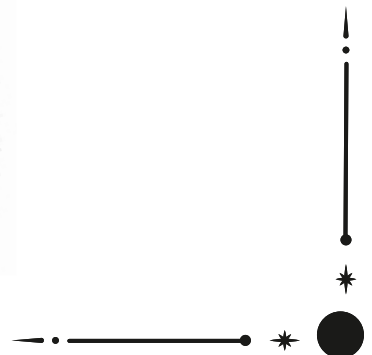
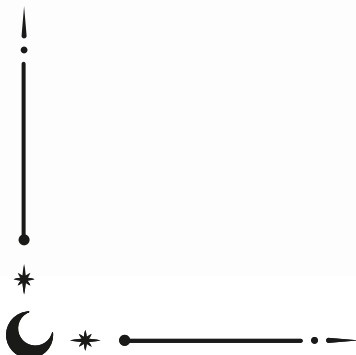
19 de març. Comencem amb la 2a i última despertà. Acudim a Sant Josep per a participar en la Baixà i, en arribar a l'Albereda, esperem per a disfrutar de l'última mascletà. Dinem al casal el tradicional pollastre amb creïlles, i comencem amb els preparatius de la globotà, la traca quilomètrica i la xocolatà.

Rebem a la JLF i passem la vesprada sense parar. A la nit, preparem els monuments per a la Cremà i finalment ens acomiadem d'ells al ritme de la xaranga mentre desapareixen finalment entre les flames.

22 de març. Anem a la mascletà i després dinem al casal. Hui es faran els actes que estaven previstos per al 18 de març. Per fi podem fer l'Ofrena de flors a la Mare de Déu! I per la nit a les 00:00h, Nit del Foc.

28 de març. Desirée, Marta i Hugo acompanyats per la junta gestora, assisteixen als Premis Cadafal, els quals reconeixen el treball dels artistes falles.

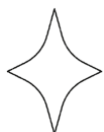
6 d'abril. Ens reunim tots per celebrar el dinar de germanor.

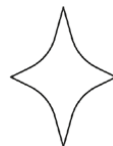

FALLERS I FALLERES DE JRJ

ARCANS MAJORS

- **FALLERA MAJOR:**
MARIA IBORRA MOLLÀ
- **JUNTA GESTORA:**
MARIA BELDA SANCHIS
ANNA I. CALVO PASTOR
HELENA TORTOSA GARCIA
- **SECRETÀRIA:**
ÀNGELA GIL BORREGUERO
- **SOTSSECRETÀRIA:**
CARLA LLANA MUÑOZ
- **TRESORERA:**
GEMA CLIMENT ESTRELA
- **COMPTADORA:**
YOLANDA PÉREZ FERRI
- **VICECOMPTADORA:**
CRISTINA GRAMAJE GARCIA
- **BIBLIOTECARI-ARXIVER:**
JUANJO CORREAS DÍAZ
- **DEL. INFANTIL:**
AIDA RICHART SÁNCHEZ
- **DEL. CASAL:**
JOSE CISCAR PLA
- **DEL. CULTURA:**
ANDREA CUQUERELLA TORTOSA
- **DEL. LOTERIES:**
LUIS LLOPIS LLOPIS
- **DEL. ACTIVITATS DIVERSES:**
MARISOL RICART TOLOSA
- **DEL. ESPORTS:**
MANUEL ROCA IBÁÑEZ
- **DEL. COMUNICACIÓ:**
ROCIO BONO MORENO
- **DEL. FESTEJOS:**
MARIA SANZ CAÑES
- **DEL. INDUMENTÀRIA:**
Mª CARMEN GRAMAJE GARCIA
- **DEL. PROTOCOL:**
ISABEL GOZÁLBEZ BARAZA
- **DEL. PÓLVORA I MONUMENT:**
FCO. MANUEL ROCA SANCHIS
- **SUB. INFANTIL:**
PILAR TOMÁS CALVO
- **SUB. CASAL:**
JUANMA CARMONA TRUJILLO

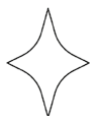

MARTA SÁNCHEZ GOZÁLBEZ
MARIA ELENA TORTOSA GARCÍA
JULIO IBÁÑEZ PONT
LAURA LLORENS PALOP
CRISTINA IBÁÑEZ PONT
MARCOS GRAMAJE CASTELLÓ
JUAN JOSÉ CORREAS DÍAZ
ANGEL BARBERÀ PARDO
Mª NIEVES IBÁÑEZ PONT
MANOLI IBÁÑEZ CASANOVA
TAMARA ORTEGA GONZÁLEZ
BORJA JOAN ANSIO RICART
CRINA COVACI VIDAL
IRENE GUTIÉRREZ SÁNCHEZ
DESIRÉE SÁNCHEZ GUEROLA
JUAN GUTIÉRREZ PI

JOSE SÁNCHEZ GARCÍA
JORGE SÁNCHEZ TAPIA
CARMINA TAPIA CANTERO
CANDELA TORTOSA BALAGUER
MARK VILA LEREU
PATRICIA VIÑES MARTÍNEZ
ADRIÀ LLOPIS PÉREZ
XIMO GARCÍA IBÁÑEZ
NAROA ANSIO RICART
ÀNGEL CISCAR CLIMENT
NEUS GARCÍA IBÁÑEZ
ÁLVARO JIMÉNEZ TOMÁS
ÓSCAR SÁNCHEZ GOZÁLBEZ
CARLOS ALEJANDRO FERNANDEZ
RAFA TORMO CUCARELLA
SARA PLA ARGENTE

ANGELA BORREGUERO HERVAS
MARTA CELORRIO JIMÉNEZ
CARLOTA CUQUERELLA TORTOSA
BORJA FERRÚS PÉREZ
LAURA GIL BORREGUERO
PEDRO GIL VALERO
MARIA JESÚS IBÁÑEZ RENGEL
CHRISTIAN LLOPIS PÉREZ
JUANA MARTÍNEZ PATÓN
JOSE VICENTE OLTRA ORTEGA
TANIA AINOA PASCUAL GUAITA

NACHO CLIMENT ROMERO
PABLO MIÑANA ALMIÑANA
GUSTAVO ANSIO LESMES
RODRIGO MIRALLES MUÑOZ
SARA SANCHEZ TORRES
RAFAEL MIRALLES VITORES
AFRICA MUÑOZ RODRIGUEZ
JOSE MANUEL JIMENEZ DIAZ
YOLANDA ALBERT BARBERA
CARLOS JESUS FERNANDEZ PADILLA
MARIA ANGELES BARBERA PADILLA

La 5 de Xàtiva

Administración de Loterías

☎ 962 271 619

ADMÓN. LOTERÍAS Nº 5
C/ Camí Dos Molins, 6
C.P. 46800 Xàtiva

administracion@loteria5xativa.es

 [loteria5xativa](#)

La 5 de Xàtiva

Administración de Loterías

www.loteria5xativa.es

GOXUA

PASTELERÍA

Plaça País Valencià, 5
Xàtiva, Valencia

☎ 960 448 985

✉ info@goxuapasteleria.es

www.goxuapasteleria.es

Carralero
CLÍNICA DENTAL AVANZADA

SK SPAZIO KIDS

Celebrem les Falles amb tu!

Cuida el teu somriure més radiant.

Tel. i 📞: 96 227 13 75

C/ Reina, nº 50 - baix - Xàtiva - dentalcarralero.com - davidcarralero.com

Restaurant

Ca Conxa

Approsseria Braseria

📍 Cafeteria Restaurante Ca Conxa

Plaza la Bassa, 10

46800 XÀTIVA

Tel. 96 227 33 44

Mòvil 📞 699 343 445

TALLES DE LA 46 A LA 72

PADRE CLARET, 4 XÀTIVA

MARIABONICAXATIVA

676651544 **962281907**

CAMISETAS PERSONALIZADAS

SUDADERAS PERSONALIZADAS

**DTF Y
DTF UV
VENTA
POR
METROS**

TAZAS PERSONALIZADAS

BOTELLAS, JARRAS, TERMOS,
VASOS PARA FIESTAS

COJINES PERSONALIZADOS

GORRAS PERSONALIZADAS

DETALLES PARA EVENTOS

BOLSAS, NECESERES MOCHILA SACO, ETC

MERCHANDISING PARA EMPRESAS

PAPELERÍA, COPISTERÍA IMPRENTA

C/ de los Obispos 5, Xàtiva

622 532 488 - 644 748 994

PRODUCTOS DE IMPRENTA

- Tarjetas de visita
- Flyers / Folletos
- Pegatinas
- Cartas Menú
- Carteles
- Calendarios
- Etiquetas
- Carpetas
- Sellos
- Tiquets

Y mucho más....

Pide presupuesto sin compromiso.

SERVICIOS

Fotocopias b/n - Fotocopias color
Escaner - Fotos - Plastificaciones
Encuadernaciones, etc...

@a4comercio

a4comercioimpresa@gmail.com

 **CARNICERIA
TRADICIONAL**
C/. PINTOR GUITERAS Nº3 XÀTIVA 697 500 500

**librería
XÀTIVA**
C/ Font d'Alós, 3

Un sofridor
col·laborador.

Falles 2026

MECÀNICA

XAPA I PINTURA
DE L'AUTOMÒBIL

📞 661 944 142

XTEL XATIVA

Telefonía e informática

C/ LA REINA, 25 XATIVA

Móvil y whatsapp:

668 67 93 32

Email:

telefoniamovilinteligente@gmail.com

www.xtelxativa.com

LA TENDETA
de
PAU

Avd, Ausias March nº11, XÀTIVA / 633525053

CITROËN

AUTO FAYOS XATIVA, S.L.

SERVICIO OFICIAL CITROËN

SERVICIO REPARACIÓN
CHAPA Y PINTURA

VEHÍCULO DE CORTESÍA

2X1 EN PROMOCIÓN
NEUMÁTICOS

☎ 962 28 04 75

📍 RONDA SEQUÍA LA VILA, 10
46800 XATIVA

fusteria

Taengua

96 228 01 65

Pol. Ind. E, Ctra. Alzira, 13 B

www.fusteriataengua.es

— taenguasl@hotmail.com

Lucia Francés
ESTÉTICA
☎ 645 828 841

Hidroaigua

piscinas

www.hidroaigua.com
hidroaigua@gmail.com
C/Cerdán de tallada, 17
46800 Xàtiva
96 204 74 16/613400472

Toni Vercher

Fisioterapia

Tlf.: 618 303 405
Llosa de Ranes:
c/ Jaume I, 34 - Baix
tonivercherfisioterapia@gmail.com

Avda. Ausiàs March, 9
46800 Xàtiva (València)
960665321

By Veronica Catà

La mar Salà

Instagram @lamarsalamoda

- Espacio de moda
 - Tienda multimarca mujer
- Xàtiva (46800) C/ Trobat 6°
núm telf: 628 12 03 03

el ramallar

Pujada al Castell, s/n.
46692 Montesa
València
Tel. 609980700
www.elramallar.com

SETIMPRES

manipulados e impresión del papel

josé tortosa setimpres.com

C/ Abu Masaifa cantó Portal de Sant Miquel
46800 Xàtiva

Suministros para la construcción

Ctra. Simat s/n

46800 XÀTIVA (Valencia)

Tlf.: 722 709 163 - mail: info@suministrosvaldonaire.com

www.suministrosvaldonaire.com